Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРЛАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера дения • ШОАТТА, 24 декабрь, 1977 шу. • № 153 (5820). • Мах 2 кап.

ЮБИЛЕЙНИ ШУ ТОЛАМЕ ЧАКХДАККХА!

КЕРТТЕРДАР — ПРОИЗВОДСТВА ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРОДУКЦЕ ДИКАЛИ ЛАКХЪЯР

КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленумен СССР Лакхехьарча Совета бархIалгIча сессен решенеш, берригача советски наха санна, чIоагIа къоабалъяь тIаьйцача Нохч-ГIалгIайчен промышленноста къахьегамхоша шера социалистически ях йоаржаяй СССР керда Конституци тIаьйца шу дузача денга пятилетка хьалхарча кхаь шера план толамца кхоачашъяра. Из ди дог гIоздоахача толамашца белгалдаккхара доккхий декхараш тIаьйдеш ба республикерча промышленни предприятей, транспортнии гIишлошъечен организацей, халкъа боахама кхыча доакъой болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхера нах. Шоай производственнии технико-экономически хьокхамаш тIа-тIа тоа а деш, пятилетка хьалхарча шин шерей укх юбилейни шерей планаши тIаьйца социалистически декхараши ханал хьалха кхоачашдарах рапорташ телаш ба Нохч-ГIалгIайчен мехкдаьтта доахараш, бурувдеттараш, машинашъераш, мехкдаьтта чакхдоахараш, халкъа боахаме къахьегаш бола кхыбараш. Паччахьалкхен планал совгIа бIаьш эзараш, миллионаш сомий маьха тайп-тайпара продукци ара а хецаш, пятилетка хьалхарча кхаь шера план СССР керда Конституци тIаьйца шу дузача денга толамца кхоачашъяра йола тешшаме лард йоллаш ба уж.

ИттлагIа пятилетка — производства эффективности балха дикали лакхъяра йола пятилетка хилар кхета а деш, хIара предприяте коллективо тIагIертта къовсам лоаттабу арахеца продукци ма-могга дуккхагIа, дикагIа, дIададар кIезигагIа долаш хилийтара, производства эффективности берригача балха дикали хадданза лакхъяра. Из шоай балха тIа керттердар а лоархIаш «ХIара балха денна — дикала Знак», «ТIехьабусараш боацаш бе болх» яхача девизагIа шерра социалистически ях йоаржаяй республикерча къахьегамхоша.

Арахеца продукци дукхагIа, дикагIа, дIададар кIезигагIа долаш хилийтара, производства эффективности балха дикали лакхъяра бола болх дика вIаштIехьбаькхаб «ХIара балха денна — дикала Знак» яха инициатива вай республике эггара хьалха дIайолаяьча СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически завода болхлоша. Укх деношка цига кийчъеча бархIалгIча продукцена дикала Знак хьожайир. ХIанз заводе арахецача ерригача продукцех 79 процент совгIа яр дикала Знак йолаш я.

Мичча бесса яь а паччахьалкхен план кхоачашъе а ца гIерташ, химикаша хадданза къовсам лоаттабу кийчъю продукци ма-могга дикагIа, дарегIа хилийтара, бедал, материалаш, электроэнерги кхояра. Иштта болх бар боккхача лоархIаме да производства эффективность лакхъяра. Из дика кхетадеча химикаша хадданза производствана юкъеккхухь керда техника, дикагIйола технологи, яхье хьалхалаттарий опыт, керда производственни торонаши кхоачамаши техка а техкаш царех бизза пайда ийбу, болхлошта юкъе дукха кхетама болх бу, къахьегамен производственнии дисциплина телхаерашца, шоай бехкагIа зIамига ийсъялийта а брак ийсъялийтарашца цIенхаштта къовсам лоаттабу.

Арахеца продукци дикагIа, дарегIа хилийтара, производства эффективности балха дикали лакхъяра болх иштта кхетамца вIаштIехьбаькхаб «Красный молот», ГI. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент», «Электроприбор», Н. Анисимова цIерагIча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача, Грозненски ацетонови заводий, Грозненски производственни швейни объединене, кхыча промышленни предприятей коллективаша. Хадданза социалистически яхье хьалха а латташ паччахьалкхен плани тIаьйца социалистически декхараш тIехкхоачашдеш я уж коллективаш. Укхаза шерагара шерага дукхагIа кийчъю паччахьалкхен дикала Знак йолеи лакхерча категорех йолеи продукци, тIа-тIа лакхлу производства эффективность.

Цхьабакъда республикерча цхьайолча промышленни предприятей коллективаша эсала вIаштIехьбаькхаб производства эффективности балха дикали лакхъяра болх. Къаьстта во вIаштIехьбаькхаб из лоархIаме болх цхьаддаш паччахьалкхен план кхоачаш а ца еш тIехьаюсаш хьайоагIача Грозненски кога гIирс беча фабрике. Укх шера ийс бетта укхаза брак баьб 7400 пар кога гIирс, е берригa кийчбаьчох 18 процент бар. Итташ моттигаш ийсъеннай дIабаьлийта кога гIирс юха а байташ гIод детташ. Иштта дукха брак ийслу Грозненски «Металлист» яхача заводе кийчъеча продукцена юкъе а. Укх шера ийс бетта брак а баь торговле дIа ца бохийташ соцабир 22 пуржине менгий е бархI процент, 22 процент тайп-тайпара мебель, кхыйола продукци.

Производства эффективности лакхъярен арахеца продукци дикагIа хилийтарен болх иштта эсала вIаштIехьбаькхаб Нохч-ГIалгIай шекар деча, «Трансмаш» заводашка, Назрановски кирпичкаш еча заводе, Нохч-ГIалгIай химзаводе, кхыча предприятешка.

Производства эффективностен балха дикален пятилеткагIа цхьаккха дича а дIахо балха тIа хилийта мегаргдоаца кхоачамбоацар да из. Кийчъю продукци дикагIа хилийтара, деррига технико-экономически хьокхамаш тоадара хадданза тIахьожам лоаттабе декхарийла ба хIара предприяте кулгалхой, общественни организацеш, халкъа тIахьожама контролераш, ОТК болхлой. Цу лоархIамеча балха тIа ийслу кхоачамбоацараш хьа гуча а доахаш, уж цIендаь дIададахара оарцагIа баха беза цар берригa болхлой.

Шерра производствана юкъейоалае еза брак йоацаш продукци кийчъерий опыт, продукци дикала управлени яра йола система, саратовски предприятей метод. Цкъа дIаелча продукци юха ца ерзаеш хIамаш хьаерий е шоай тамагIа долаш продукци кийчъерий мугIараш шердара тIагIертта къовсам лоаттабе беза. Хан-ханнахьа продукце дикала ди а деш, цига гучадаха деза ийслу кхоачамбоацараш, белгалдаха деза уж дIададахара дола наькъаш, дIайовзийта еза яхье хьалхалаттарий дикагIйола методаш. Дегара денга тоае еза продукци кийчъяра технологи.

Къахьегама производственни дисциплина телхаерашца, брак йолаш продукци кийчъерашца цIенхаштта къовсам а лоаттабеш производства эффективности балха дикали лакхъяра йола керда торонаши кхоачамаши хадданза техка деза инженерно-технически болхлоша, новатораша, рационализатораша, изобретателаша, берригача болхлоша.

СИЙЛЕ ХИЙЛА ХЬАЛХАЛАТТАРИЙ!

БIаьсти дергдолча кхашкарча балхашка юртбоахама техника кийчъяра районий, колхозий, совхозий, «Сельхозтехника» районни объединеней ремонтно-механически мастерской, слесарий-ремонтникий социалистически яхьа 1977 шера октябри-ноябри бетташкарча итогашка а хьежа, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советои облсовпрофои соцам бу:

РЕСПУБЛИКАНСКИ СИЙЛЕН УЛГА ТIА ЙОАХИЙЛА: РАЙОНАШ:

ВЕДЕНСКИ,
НАУРСКИ,
КОЛХОЗАШ, СОВХОЗАШ, «СЕЛЬХОЗТЕХНИКА» РО:

«Победа» колхоз, Сунженски район,
«Джалка» совхоз, Шалински район,
Ленина цIерагIа колхоз, Шелковской район,
Сунженски МРО, «Сельхозтехника»,
«Наурский» винсовхоз, Наурски район,
«Родина» совхоз, Ленински район;

МЕХАНИЧЕСКИ РЕМОНТНИ МАСТЕРСКЕШ:

«Гехинский» совхоза мехмастерскеш, Урус-Мартановски район,
«Горячеисточненский» совхоза мехмастерскеш, Грозненски район,
Урус-Мартановски РО мастерскеш, «Сельхозтехника»,
«Советская Россия» яхача винсовхоза мехмастерскеш, Наурски район,
«Пригородный» совхоза мехмастерскеш, Грозненски район:

Механизатораш — ремонтникаш, балха дикал лакха а йолаш, сменни нормаш кхоачашъеча эггара лакхехьара хьокхамаш даьхараш:

Тиганов Андрей Григорьевич — «Красный пахарь» колхоза двигателаш тоаю слесарь, Шелковской район,
Эмиев Гадаш — «Автуринский» совхоза реммастерской слесарь, Шалински район,
Токарев Сергей Алексеевич — Ленина цIерагIча колхоза реммастерской слесарь, Шелковской район.
Подпорин Виктор Сергеевич — XIX партсъезда цIерагIча колхоза двигателаш тоаю слесарь, Сунженски район,
Демильханов Имран — «Сельхозтехника» Шалински МРО реммастерской токарь,
Карапулев Сергей Трофимович — «Сельхозтехника» Сунженски МРО реммастерской слесарь,
Межидов Напа — «Гойтинский» совхоза ремонтни бригада бригадир, Урус-Мартановски район,
Хасиев Бауди Заудинович — «Сельхозтехника» Надтеречни РО реммастерской слесарь,
Батиев Александр Семенович — «Победа» колхоза двигателаш тоаю слесарь, Сунженски район.
Умаев Бауди Зияудинович — «Загорский» совхоза двигателаш тоаю слесарь, Грозненски район,
Бекбузаров Микаил — «Ингушский» винсовхоза юртбоахама машинаш тоаю слесарь, Малгобекски район,
Никольский Григорий Степанович — «Советская Россия» яхача винсовхоза ремонтни мастерской слесарь, Наурски район,
Пеньков Николай Дмитриевич — «Наурский» винсовхоза ремонтни мастерской слесарь, Наурски район.
Димаев Сайдахьмед—«Гехинский» совхоза ремонтни мастерской слесарь, Урус-Мартановски район,
Мунаев Султан — «Горец» совхоза токарь, Урус-Мартановский район,
Автаев Иса Магомедович — «Красноармейский» совхоза ремонтни мастерской слесарь, Урус-Мартановски район,
Сайко Алексей Иванович — «Сельхозтехника» Шелковской РО ремонтни мастерской слесарь,
Осауленко Михаил — «Молочный № 2» яхача совхоза ремонтни мастерской слесарь, Грозненски район,
Астамиров Хамид — «Урус-Мартановский» совхоза ремонтни мастерской слесарь.
Закаев Вахид — «Шалинский» совхоза ремонтни мастерской слесарь.

Назрановски «Электроинструмент» завода центральни лабораторе инженер Богатырева Золотхан ший балхах тIехдика кхеташ я. Цудухьа ший балха тIа дика ка'а йоал цун. Общественни балха тIа а хьинаре дакъа лоац цо. КПСС членала хила кандидат я из, заводе дикагIа лоархIаш йола агитатор а я. Интернациональни доттагIлен клуба председатель я Золотхан.

СУРТА ТIА: инженер З. Богатырева.

В. ЮЛИНА сурт.

Шера план — ханал хьалха

СССР керда Конституци тIаэнаро къахьегамен политически уйла айяьча Грозненски экспериментальни мебельни фабрика коллективо шерра социалистически ях а йоаржаяь бытовой гIулакхаш дара шера план 1977 шера 12 декабре кхоачашъяьй. тIаьйцача социалистически декхарех 1977 шера 27 декабре кхоачашъе езача, шу чакхдоалаш коллективо кхы тIа а 45 эзар сома маьха гIулакхаш дергда бахача наха.

РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА СЕССИ

21 декабре 1978 шерарча РСФСР Паччахьалкхен бюджетахи 1976 шерара РСФСР Паччахьалкхен бюджет кхоачашъярахи доклад йир республика финансай министра депутата **А. А. Бобровникова**.

Советски Росси, беррига советски мохк санна, кердача шерагIа йол КПСС XXV съезда программни решенешца ше деш дар ийсдеш, юбилейни яхьа къахьегама хьинари ритми дIачIоагIъеш. 22 декабре ший болх йоккхача Кремлевски двореце дIахобеш хиннача йисазлагIа хержача РСФСР Лакхехьарча Совета ялхлагIча сессе дийцар 1978 шера РСФСР экономически социальнои дегIайоалаяра наькъаш.

Президиуме — новкъостий **А. П. Кириленко, В. В. Кузнецов, Я. П. Рябов**, Российски Федераце Лакхехьарча Совета Президиума членаш, министраш.

РСФСР Лакхехьарча Совета Председатела депутата **В. А. Котельникова** хьаелл заседани.

1978 шера РСФСР экономически социальнои дегIайоалаяра Паччахьалкхен планах, 1978 шерарча РСФСР Паччахьалкхен бюджетахи 1976 шерара РСФСР Паччахьалкхен бюджет кхоачашъярахи РСФСР Лакхехьарча Совета планово - бюджетнии кхычен массазарча комиссей содоклад йир планово - бюджетни комиссе председатела депутата **С. И. Чистоплясова.**

Пренешка къамаьлаш дир КПСС Тульски обкома хьалхарча секретара депутата **В. М. Сусляка**, Малхбузен - Сибирски металлургически завода директора депутата **А. А. Кугушина**, Калмыцки АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатела депутатата **И. Е. Намсинова**, Ставропольски края Кирова цIерагIча совхоза директора депутата **Н. К. Баранова**, КПСС Марийски обкома секретара депутата **И. С. Гусева**, Качканарски горно - обогатительни комбината буровой станока машиниста депутата **Г. И. Девятерикова**, КПСС Бурятски обкома секретара депутата **К. М. Продайвода**, Алтайски края «Молодежная» яхача коа тIара оалхазараш леладеча фабрика оалхазараш леладерий бригадира депутата **А. И. Силинас**, РСФСР юрта гIишлошъеча министра депутата **Н. С. Мальцева**, халкъа депутатий Новгородски областной Совета исполнительни комитета председатела **В. Г. Смирнова**, Къилбаседа - ХIирий АССР Министрий Совета председатела **М. Г. Цагараева**, Тувински автотранспортни управлене № 1 йолча автотранспортни предприяте шофера **А. И. Галайкос**, халкъа депутатий Псковски областной Совета исполнительни комитета председатела **Б. А. Осипчика**, силовой транспортерий Биробиджански завода директова **М. М. Кауфмана**, КПСС Калужски обкома секретара **Н. Н. Гусева**, Чувашски АССР Яльчикски района Ленина цIерагIча колхоза хьакхарч лелаеча ферма заведующи йолча **В. Е. Архипинас**, КПСС Орловски обкома секретара **В. И. Крупске**, 8 Марта цIерагIча Петрозаводски слюдяной фабрика калибровщица **С. А. Чернышевас**, «Северовостокзолото» объединене Билибински горно - обогатительни комбината ВЛКСМ 45 шу цIерагIча приска комплексни бригада бригадира **Н. С. Чуева**, халкъа депутатий Томски областной Совета исполнительни комитета председатела **Н. В. Лукьяненкос**.

Депутаташа дийцар КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленума решенеша. КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева къамаьло, СССР Лакхехьарча Совета сессе материалаша наькха къахьегама хьинар айдаь хиларах, производства эффективности балха дикали дIахо айяра, керда торонаш лахараи йолаш йолчарех дикагIа пайда эцаран тIаерзаяь предложенеш йоалайир.

Юххера дош аьлар РСФСР Министрий Совета председатела заместитела, республика Госплана председатела депутата **Н. И. Масленникова**. Берригаш раьза а болаш тIаэц 1978 шера РСФСР экономически социальнои дегIайовлаяра Паччахьалкхен план.

Цул тIехьагIа юххера дош аьлар РСФСР финансай министра депутата **А. А. Бобровникова**. Депутаташа берригаш раьза а болаш чIоагIйир республика 1978 шерара Паччахьалкхен бюджет. тIаййпар 1978 шерарча Паччахьалкхен бюджетах йола Закон а 1976 шерара РСФСР Паччахьалкхен бюджетах йола Закон а 1976 шерара РСФСР Паччахьалкхен бюджет кхоачашъярах бола Соцам а.

Депутаташа берригаш а раьза а болаш чIоагIйир Российски Федераце Лакхехьарча Суда состави РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Указаши.

Цул тIехьагIа ший болх чакхбаьккхар йисазлагIа хержача РСФСР Лакхехьарча Совета ялхлагIча сессе. **(ТАСС).**

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ВОРХЛАГIА СЕССИ ХЬАЕЛЛАРА ХЬАКЪЕХЬА

ЯлхазлагIа хержача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета ворхIлагIа сесси хьаелл 1977 шера 27 декабре Iуйрийна 10 сахьат даьлча КПСС обкома политически дешара ЦIагIа.

Депутаташ дIаязбергба 1977 шера 26 декабре Iуйрийна 9 сахьат даьлча дениз сайрийна 8 сахьат даллалца Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумеи (Комсомольски улица, 112, 4-гIа этаж, № 101 йола цIа) 1977 шера 27 декабре Iуйрийна 8 сахьат даьлча дениз политически дешара ЦIагIеи.

ТХА ДОШ — 1020 ТОНН ДУЛХ ДАЬХЕННА

«Юбилейни шу толаме чакхдоаккхаргда» яхача девизагIа къахьегаш ба «Загорский» совхоза чуоттадаь доахан кхоабараш. Шера план кхоачашъе 20 тонн мара ца эшаш хIанзле 910 тонн дулх дехкад оаха паччахьалкхенга.

Деррига тха боахама доалахь 6 эзар бежан да. Цу хьайбашта Iунал деш я 6 бригада. Яхье массаза хьалха латт коммуниста Магомадов Вахас кулгалду цхьоалагIча бригада коллектив. ШоллагIча моттиге — Джабраилов Салмана бригада.

Доахан дика Iангардахара эша торонаш я совхозе. План дикка тIехкхоачашъеш 1900 тонн йол, 3000 тонн силос, 500 тонн концентраташ, 280 тонн витаминни хьоар Iалашдаьд укхаза ший ханнахьа. Цудухьа рацион а дикагIа оттае вIаштIехьдоал.

Iанга доахан чуоттадеча хана хьайбаш леладерашa лаьрхIа кийчо йир «1977—78 шерашка хьайбаш толаме Iангара доахилга Iалашдар де дезарех» болча КПСС Центральни Комитета соцамо дIадехарий. Хьайбашта Iунал делга массе а оагIорахьара тоаделга, доакъарий хIара килограммах кхом болаш пайда эцилга да дулхи шурей яккхара паччахьалкхен планаш толаме кхоачашъяра хьалхарча даькъе де дезараш. ХIаьта тха декхар — дулх доаккхилга да. Цунга хьежжа оттаяй хьайбаш кхабара йола рацион а.

Массехк дош ала безам ба толамаш доахилга Iалашдеш болча дикагIбарех.

Шоай болх лерттIа кхоачашбу йоккха опыт йолча скотникаша Эльжуркаев Iарбеи Баласв Ризванеи. План 500 грамм йолча дийнахьа буси 600—625 грамм дулх тIакхет цар кхоабача хIара бежана. «ДикагIа вола скотник» яха вымпелаш еннай цу шиннена.

Iаьсий леладерашта юкъе социалистически яхье хьалха латташ хьайоагIа Автаева АсмаI. Цо Iунал деш долча 120 Iасилгех хIараненна юкъера лаьрхIача дийнахьа буси 450 грамм дулх тIакхет, план 400 йолча. Цу тайпара балхах кайоалаш дукхагIбараш ба боахама коллективе.

ТIаьйца социалистически декхараш ер бутт чакхбоалаш кхоачаш а деш, кхы а 110 тонн дулх Даьхенна дIалургда оаха. Из де лерхI боагIача боарамал тIех дорстадаь хьайбаш дохкара чотагIа.

Э. ИДРИСОВ,
Грозненски района «Загорский» совхоза керттера зоотехник.

«ЗНАНИЕ» ОБЩЕСТВА ПЛЕНУМ

Селхан КПСС обкома политдешара ЦIагIа «Знание» общества Нохч - ГIалгIай организаце правлене III пленум хилар. «Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу дизарца КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совето, РСФСР Лакхехьарча Совето цхьана яьча торжественни заседане материалашта пропаганда яра, СССР керда Конституци дIайовзийтара республика «Знание» общества организацей декхарех» доклад йир «Знание» общества республикански организаце правлене председатела Р. П. Дулейрана.

Доклад юецаш къамаьлаш дир: Л. Х. Гучигова — Нохч-ГIалгIай цементни завода парткома секретара, Е. К. Кускова — «Промавтоматика» ВНИПИ «Знание» общества юкъхьанцарча организаце председатела заместитела, кхычар.

ШУРИЙ ЗАДАНИ КХОАЧАШЪЕРГЬЯ

Дика накъаболх кердача шера Шалински района хьайбаш леладераш. ЦаI-ах бутт совгIа ха я цар 1978 шера чотах болх бу. Шера план 5670 тонн йолаш, цхьайтта бетта 6226 тонн шура ехкай фермай болхлоша паччахьалкхенга.

Из толам боаккхаш къаьстта доккха дакъа лаьцар «Автуринский» совхоза хьайбаш леладераша. ПланагIа шера йохка езачул 272 тонн дукхагIа а йолаш, 1792 тонн шура ехкар цар паччахьалкхенга цхьайтта бетта, е совхка цу юкъа хинначул 410 тонн дукхагIа.

Боахама кхаь ферме 2545 бежан да леладеш, царех 1025 етт ба. Доакъарах бизза пайда эцаш, шерра социалистически ях а йоаржаяь, продукци денгара денга лакхъеш хьабоагIа фермай болхлой. ХIанз хIара дийнахьа молзаводе цар дIайохьийт 3500 килограмм совгIа шура.

— Шу чакхдалалехьа халкъ боахама планал совгIа 380 тонн шура йохка вIаштIехьдаргда тха, — йоах совхоза директора декхараш кхоачашдеча Шахгириев Асланбека.

Фермашта юкъе яьржача яхье хьалха я С. Ахмадова кулгалдер. Къахьегама дисциплина телха ца еш, зооветеринарни бокъонаша дIадеххача тайпара хьайбашта Iунал деш хьабоагIа цу ферма болхлой. Доаркашта, бежа Iушта юкъе яьржача социалистически яхьа итогаш ший ханнахьа ю. Котало яьккхарашта цIе вымпелаш, ахчан, премеш тел цар сийна «молнеш» арахеш. Цу гIулакхаша совбоаккх наьха балхацара безам, лакхъю къахьегама овсарле. ХIаьта доаркашта юкъе яьржача яхье хьалха я, шера план 1750 йолаш, хIара Iаттагара 2707 килограмм шура яьккха Кадырова Дака. Дега тоам беш да къоначa доаркай Худигова Нурай хьокхамаш а. Цо 2415 килограмм шура яьккхай цхьайтта бетта хIара Iаттагара. Яхье кхоалагIча моттиге цун нана Худигова Маруся я.

Шура дукхагIа яккха доккха новкъостал ду Къахьегама ЦIеча Байракха орден лелаеча бежа Iуно Шахгириев Шамсаде хьаьнала беча балхо а.

А. БАРЗАНУКАЕВ.

ПЯТИЛЕТКА ДИКАГIБАРАШ

СОВХОЗЕ ХЬАЛХАРЧА МЕТТЕ

— Укх чакхдоалаш латтача шерара гуйре, футтаройна еча санна мара, эшача хана хаоттам дика ца хулаш ера Назрановски района боахамашта, — йоах «Назрановский» совхоза Пхьилекъонгий - Юртарча отделене управляюще Аджигов Мухарбика. — ХIаьта а тха дукхагIболча механизатораша башха-дика къахьегама хьокхамаш гойтар гуйре чуерзаеча. «Тха механизатораша» аз хIана ях аьлча, совхозе дукха ба тха юртара нах, тайп-тайпарча техника тIа болх беш.

Укх шера дикагIа болх баьчар цIераш яхал, аьлча, хьалхарчарна йоаккх цо комбайнера Даурбеков Аюпа цIи. Сенца белгалваьчнав кхычарна юкъе Даурбеков Аюп Октябра юбилейни шера?

— Ка бола ялат чуэца доладелча дениз цхьан дийнахьа сеная цун комбайн, — тешал ду боахама керттерча инженера Пугиев Астрахана, — совхоза комбайнерашта юкъе эггара дукхагIа ялат, генараш чуйнари дукхагIа аьрдари Аюп ва. Цо хьекхад 385 гектар ялат, аьрдад 555,3 тонн. Цу тIа а, из къаьстта ала доагIаш да, цунгара комбайн къаьна, итт шу хьалха арахийца СК-4 яхар я. Цунца цхьана совхозе яьхка комбайнаш ехачул тIехьагIа металлолома дIаенна а царех кхыйола техника яь хургйола а дукха ха яьннай. Къаьнача техника тIа болх бе безам болаш механизатор нагахьа хилаьц. ХIаьта Аюпа комбайн цIеначарел дикагIа лел.

— Доал ду, цунах латт деррига а, — йоах инженера.

«Назрановский» совхозе Даурбеков Аюп болх бе волавеннав 1957 шера аьшка пхьар волаш. ХIанз бархIлагIа шу комбайна тIа вола да. Цу юкъера юкъ машиннаькъ тIа болх беш яьккхай.

Укх шера Аюпа хьоккхашехь оардаш а, хьокхилгеи оардилгеи къаьст-къаьстта долаш а чуйидаьд ялат.

...Цахаддаш догIаш делхаш ха яр аьхки. Районе тIехьадахадар ка бола ялат чуэцилга. Кердача «Нива», «Колос» яхача комбайнашца, йоачаша ца кхачийташ латта кIа хьекха Iоднллз вIаштIехьдалацар. Аюпага кхайкар совхоза кулгалхой.

— Хьоккхаргда, хьакха дезе, — аьлар комбайнера.

Хьекха а хьекхар, Пхьилекъонгий - Юрта 103 гектар, Наьсар - Кертерча отделене — 204 гектар. Цул хьалха, республика кхыча боахамашка, ялат хьалха кхачача зоне, новкъостала вахийтача 14 комбайнераца хилар. Наурски районе, «Россия» яхача боахаме 82 гектар кIа а хьекха, кулгалхошкара доккха баркал а дахьаш цIавера. Ка бола ялат чуйицачул тIехьагIа генараш хьекхар.

ХьажкIаш чуэца ха яр. ТIехьаяхаяр гуйре. Ялат дIайилеча пункте дIайихьа хьажкIаш 42, хIаьта цхьайолча хана 46 процентага кхоачаш а тIоадчл йоаллаш хулар. Хьатта эбаш яь латта уж йокъаяларга даха дог дацар. Цахаддаш херцае а, комбайнаца фуалъяха а езар хьажкIаш. Цу хана а кхайкар совхоза кулгалхой Аюпага.

— Де деззар дергда,—аьлар механизатора.

42 ди даькхар цо бийсана 10 — 11 сахьат даллалца болх беш.

— Иштта хьавоагIа укх бархI шера, — йоах кулгалхоша.

Аюпа наькъагIа ваха кийчлуш, ийсагIа аьлча, дас кийчвеш ва цун воI, школе ворхIлагIча классе деша вагIа Махьмад а. КхоалагIа шу да цо даьца цун помощникалла болх бу, аьхки каникулаш йолча хана.

ХIанз Аюп ший комбайн тIадоагIача шера балхашта кийчъеш ва. Районе хьалхарчарца хьаллаьцад цо Шелковской района механизатораша даь кхайкарал.

— Айса тоаергья, — йоах механизатора. — Иштта хилча гешамегIа хургья. Цул совгIа, сона дикагIа а хов цун «чIоагIен», «мелен» моттигаш малагIаш я.

Д. АКИМОВ.

Депутата Х. Х. БОКОВА РСФСР Лакхехьарча Совета ялхлагІча сессе даь къамаьл

(НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР, НАЗРАНОВСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ)

Новкъостий депутаташ! Ер шу вай Даьхен истореа, XX бІаьшерен дунен истореа юкъегІоргда советски халкъо Советски Іаьдал латтача кховзткъа шера хьабенача сийлахь-бокккхача наькъа итогий мул санна, Советий Мехка сийлахьйоккха бокъонаш дІачІоагІъеши кхоаненга — коммунизмага бода никъ сийрда боахаши вай керда Конституци болх бе йолаенна ха лархІа дІадоладаь заман ди санна. КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева докладашка ленински хьисапе хьаькъалцеи кІоаргеи, коммунистически хьисапе чІоагІеи дика йовзаши хьагойт хІанзара общество дегІаяра закономерносташи дунен историе чухь Советски паччахьалкхен социалистически содружествои керттера лоархІам болаш йолга. Цар тІа Іилман ларда тІа тохкам баьб вай общество экономически социальном дегІаяра, партен халкъои бе безача балха хьдда йола программа хьайовзийт. Л. И. Брежнева, политически докладий идеяй революционни низо наьха уйлашта кІоаргга дика воздействи ю, хІаьта дІахо вай ме долх кхы чІоагІагІа а ергья.

Новкъостий! Историе вай ленински партена тІадиллад геттара хален цу цхьан ханна сийле йолаши дола эксплуататорски строй дІаяккхареи керда общественни формаци чІоагІъяреи декхар. Вай мохк моастагІашта эшалургйоаца чІоагІален дунен къахьегача халкъа паргІатонга, ирзазага, къам лархІарга бода никъ сийрдабоаха йоаргйоаца маяки ба. Вай де бокъо а йолаш доаккхалду воашка хІанз долчох, Коммунистически парте хьаькъалца кулгал а деш халкъо хала къовсам а лоаттабеш карагІдаьннчох. Бакъда вайх хІаравар ший Даьхен материальни духовни гайзаша гІадвугаш ший халкъа хьалха хиннача вахарга юха ца хьежача Іелац, хІана аьлча вІаши нийсдича мара булац хІанзарчун мах.

Лоамарой хьалха хиннача вахарах дувцаш кІезига дац гІайгІане легендаш. Цар хьахьокх уж кхычарех къехкаш, шоайла чухьерчаш, кхыметтел оакхарал доаллаш а хиннилга, цар хьалха хиина къахьа кхел. Оалаш да лоамарой тур оллеи дына нур тиллеи цІаккха а тІехьабусаш хиннабац, бакъда экономически духовни дегІабахкара уж тІехьабисабар бІаь шерашта. Хьажалшо, Октябрьски революци хиІалехьа Нохч-ГІалгІай халкъдар ший культура, ший йоазув доаца халкъ. Ма-дарра аьлча, йоазонах-м цу хана дувцилга а яцар, хІана аьлча къам деррига а йоазув-дешар ца ховш дар. Из деррига а гаьнара а хиннадий-хьогІ аьнна хеталуш а да, бакъда из долаш дар.

Буржуазни идеологашеи реакционни духовенстваи йоахар бусалба наьха духовни вахар большевикашта эшадургйоаца чІоагІале я. Лоамаи къонгаш хила а хиннаб болаш а ба шоай ворхІе а даь хана деиз хьайоагІа оамалаш, шоай тайпай бокъонаш йолаш бола лоамарой яхаш лерхІар хьалха. Из деррига а хиннад! ХІанз из дисад хьалха хиннар хІанз долчох а хургдолчох а хьдда дІакъоастадаьча доазол дехьа. ХІанз тха автономни республика — из низ болча индустри, интенсивни юртбоахама производство йола республика, чІоагІа дегІаена къамаи культура йола республика. Массаза а Іухургва яьха лоамаро хІанз — Іилмахой лори, педагоги инженери, квалифицированни промышленни болхлой товза ялат кхедери, вай недрай рузкъаш тохкари искусства башха-дика деятели.

Тха халкъа хІанзара истори, духовни из дегІадар, къамаш цхьатарра бокъонаш йолаш юридически хинна ца Іеш фактически а хинна дІаэттад. Советски Союза халкъий вежарий дезале мара доккхийчеи зІамигачеи халкъашта шоаш экономически, социально, духовни дегІадоалІача селла белггалара толамаш доахалургдацар яха Л. И. Брежнева уйла практически бокъонца бакъеш да.

Эггара хозагІча дешаца а дІаолалургдац селла лоацача исторически хана тханцига даьр. Нохч-ГІалгІайчен халкъаша дика кхетаду шоашта карагІ мел даьнар вай парте ленински къаман политика котъялар бахьан долаш, советски халкъаша вежарашха вІаши гІо дарах, эггара хьалха сийлахь-доккхача эрсий халкъо шийна йолча гІойлена а доацаш гІо дарах хьахиннилга. Цудухьа нохчийи гІалгІайи дегашка, вай Даьхен кхыча халкъий дегашка а санна, Кавказа лоамаш урагІа даха даим латташ саня бІаьшерашка латтаргда эрсий халкъа оала баркал.

Ший даьхен патриот хилари еррига материальни духовни ганзий визза да хилари органически вІашагІтохача доккха граждански декхар кхетаделга эггара къаьгагІа хьагучадоал КПСС XXV съездо оттаяь планаш вахаре кхоачашъяра тІехьа вай халкъо дог айденна хьегача къинца. Шерагара шерага дуккхагІа хул тха республика экономически потенциал. Нохч-ГІалгІай АССР-о ханал хьалха кхоачашйир ялат, коартол, харбазз-паста культураш, сом кийчбара планаш. Сийлахь - боккхача Октябра 60 шу доалаш ханал хьалха кхоачашйир паччахьалкхенга шура, тха, фуаш дохкара планаш. БІаьш йолча къахьегама коллективаша, эзараша болча производстве хьалхалаттараша 7 ноябре чаккхъяьхар шоай шин шера заданеш.

Новкъостий! Тха толамаш доккхий да. ХІаьта а оаха дика кхетаду кердача лакхаленашка бода никъ дІаболалу мул из болга. ХІаьта селла чІоагІа дІахьалхашкахьа дахара болам дииза даргдоацаш лерхІ Советий, еррига паччахьалкхен органий, доал деча еррига аппарата болх массаза а эргабоахаш тоабелга. ТІехьарча шерашка вай парте Центральни Комитето массехк решени яьй шоай городийи юртийи вахарера моттигерча Советий лоархІам, халкъа депутатий сий айдеш. Парте хадданза еча йоакхоно дика влияни елга хоалу Советийи цар депутатийи практически балха тІа.

Тха республика городской, районни, юртий Советаша хІанз дувца а дувц къеста а ду экономикаи культураи деррига доакъош дегІадоаладара боккха лоархІам бола, къахьегамхой дулхах-цІийх дола хьашташ кхоачашдеш дола дешаш. Хоалуш айденад сессей решеней сий, халкъа депутатий сий.

ХІаьта а автономни республика Лакхехьарча Совета сессешка социальни дегІадахкара перспективни проблемаш оаха ювцача хана, цкъаза, халахете а, тхона духьала уатт тхоай низаща тхона къоастаргйоаца проблемаш.

Масала, хьаьзаргьа вай къахьегама ресурсаш санна йола проблема. Тха республике баха нах сиха бебаш хиларах тхо хІанз болхлой на тоъаш хилара саготдеш дац. ХІара шера баха нах дуккхагІа хул тханцига, хІаьта таханарча общественни производства торо яц царна массанена а болх бала. ТІехьарча шерашка оаха вІашагІъеккай керда комсаши баьцадаараши леладу совхозаш, цар цхьадолча даькъе кхоачашду из декхар. ХІаьта а из дош хаьдда къоастадеш дац.

Бокъонца йолча торонашка а гІулакха хьашташка а хьежжа оаха предложени санай керда предприятеш, хІаьта иштта болх беш йолча заводийи фабрикайи цехаши филиалаши йоккхагІа йолча юрташка хьалъе аьнна, хІана аьлча аллаха юрташка сихагІа дегІаух къахьегама ресурсаш. Тахан цІаькхаза а кхайк тхо цхьайолча министерствашка, къаьстта аьлча, РСФСР яйгача промышленноста, приборостроене, автоматизаце средствайи управлене системайи, автомобильни промышленноста, химически мехкдаьттан машиностроене министерствашка, тха предложенеш цар хьаллацари тха къахьегама ресурсаех дикагІа пайда эца гІо дари дехаш.

Тхо дог тийша да РСФСР Министрий Совето, планаш уттаеча органаша промышленность гІойле йолча дІанийсъяреи къахьегама ресурсаех дикагІа пайда эцареи проблемаш къоастае тхоашта гІо дергхиларах. Цу проблемаца айхха ювзаенна я кадраш профессиональни кийчъяра дика вІаштІехьъяьккха йоацача системаца а. Тха республика халкъа боахаме 350-нел совгІа професси специальности я, хІаьта дешара заведенеша, керттерча даькъе профессионально - техническа училищаца кийчъераш 94 професси мара яц. Тхо дог доахаш да уж дешаш къоастаде дезилга Российски Федерапе Министрий Совето кхетадергхиларахи тхо хьаллоцаргхиларахи.

Партийни советски органий беррига политически организаторски болх тІаберзабаь ба вай паччахьалкхен Керттера Закон тІаэцаро гІоттаяь низ бола къахьегамеи политически уйла чІоагІъяра а къахьегамхой творчески хьинар КПСС XXV съездо оттаяь Іалаьмате йоккха программа чаккхъяккхара а вай парте ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленума указанеш тІара хьадоагІа декхараш кхоачашдара а.

Новкъостий! Сийлахь - воккхача Ленина яьхад, вай цикъ нийса а ба цу наькъагІа вай коммунизмага а кхоачаргда. Цу тешамерча наькъагІа бІубенна хьадоагІа советски халкъ. Цу наькъагІа вай дуг тешамеча ленинца, коммунистически болхлойи болама белгалваьннача деятела Леонид Ильич Брежнева кулгаллу ший денале штаб — Центральни Комитет керте латтача ленински парте **(ТІоараш тох)**.

«Советски сага ерригача бокъоний керттера гаранти — социалистически Дай-мехка низи из тоабалари».

Художника Л. Тарасовай плакат. «Плакат» яха издательство.

Идеологически балха бІухой

ЛЕКТОР

Юкъарча вахаре дизза дакъа лоацаши станица къахьегамхошта лекцеш ешаш ба Шелковской районерча Дубовской юкъерча школа дуккхагІбола хьехархой. Лекционни пропаганда балха тІа хьинаре къахьегарех я школа завуч Петрова Нина Федоровна а. Литератураи общественно - политически темаех йолча цун лекцешка хоза а хеташ ладувгІ дубовчачаша.

Школера болх дукха бале а шоай станицерча «Путь к коммунизму» колхоза хьайбаши комсаши лелаераш, механизатораш болча яхе лекцеш еша ха корайоагІа Нина Федоровнайна. Нахаца дувцилга, колхозхошта парте дош дІадовзийтилга — дуккхача хана денз хьашт дола гІулакх а хинна дІаэттад юрта хьехархочоа. 22 шера цу школе болх беши лекцеш ешаши хьайоагІа Нина Федоровна.

Цо лекцеш еш советски а иштта доазол дехьарча а литературах, советски художественни литературе уттаду Владимир Ильич Ленина куц-сибат довзийтарах, кагирхошта коммунистически кхетам балларах, кхыйолча темаех. Ший хІара лекцега лаьрхІа кийчлу из. ЛадувгІарий дегашка кхачар духьа дика кийчлулга из да цун лекторски балха говзала керттерлар.

— ДуккхагІа кагирхошта лекцеш еша доглоагІа, — йоах Нина Федоровнас. — ХІама довза ловш бола вай кагирхой хьалкхебелга — паччахьалкхен доккха гІулакх.

Из декхар кхоачашдеча доккхий хІамаш карагІдувл юрта хьехархочоа. Каст-каста станицерча кагирхошта хьалхашка къамаьл деш хул из. Масала, «Комсомола III съезде В. И. Ленина даь къамаьл», «Коммунизмага Іомалулга — кагирхой ленински васкет», кхыйолча темаех.

Халкъа образованехи, унахцІенонахи, иштта советски наьха вахара хьал-торо тоаярах парте еча йоакхонах йолча КПСС XXV съезда решенеех дика чулоацам бола лекцеш кІезига йийшаяц нов. Петровас. Моттигерча лоархІамеча факташцеи масалашцеи ювзаенна хул цун хІара лекця. Иштта шоай станица къахьегамхошта СССР кердача Конституцеи Октябра 60 шу дизара хетаяь Москве хиннача юбилейни заседанеи материалаш йоэийташ а боккха болх баьб Нина Федоровнас.

Нов. Петровай хьалхлеша вІашагІ а елла Дубовски культура ЦІагІа болх беш я литератураи искусстваи университет. ХІаьта цу университета ректор я из. Цига дешаш ва 80 совгІа станицера къона болхло. Цар боккхача безамца Іомаду керда Советски Конституци, ладийгІад Маяковске вахарахи литературни гІулакххехи йолча лекцешка.

Цул совгІа, моттигерча юрта совета халкъа депутаталла хержай нов. Петрова. Из шийх бенна тешам лорабеш харжархой дехараши предложенеши лерттІа кхоачашъе гІерташ хул, каст-каста ший участке яхе царца дагайоал Нина Федоровна. Цар наказаш кхоачашдеш улицаш тоаяьй, моттигерча культура ЦІагІа берашта кинофильмаш хьекхар, кхыдараш даьд.

Лекционни болх дика лелабарах «Знание» яхача республикански общества Сийлен грамота еннай, колхоза сийлен книжка тІа дІаязъяьй из. Иштта кагирхошта коммунистически кхетам луш хьинаре къахьегарах парткомо дуккхаза баркал кхайкадаьд Нина Федоровнайна.

Е. ИВАНОВА.

ЮБИЛЕЙНИ ШУ ТОЛАМЕ ЧАККХДАККХА!

Массехк ди мара дисадац юбилейни шу чаккхдала. Юхедисача цу деношка Октябрьски Революце орден лелаеча «Красный молот» яхача завода коллективо чІоагІагІа хьинар айдаь къахьег, тІагІертта болх бу тІайнйна доккхагІдола социалистически декхараш кхоачашдара.

Керттера декхар — шера планал совгІа продукцена реализаци елга — завода коллективо ханал хьалха кхоачашдаьд. Потребителашта дІаяхьийтай 482 эзар сома маьха планал совгІа продукци, вешта аьлча из хул шера декхарел 82 эзар сом дуккхагІа. Промышленни производства объем цу юкъа 7,2 процент йоккхагІа хиннай — декхарашка лаьрхІача 5,5 процент меттел, хІаьта къахьегама овсарле 6,6 процент, иштта декхарел дуккхагІа лаккъеннай. Арахецача продукце дикалга диллача я хьокхамаш тоаденнай! 10 цІи йолча оборудованена «Дикала Знак» еннай, хІаьта эггара лакхагІча категорех йола продукци 10,2-зза дуккхагІа хьаю. Арахеца йолаьй УМГП-73 яха керда насос. Производства технологи эргаьккха тоаяра, материальни къахьегамеи ресурсаш кхоара тІаерзаяь дуккха мероприятеш чаккхъяьхай. Завода цехашка вІашагІъеккай 700 цІи йолча оатталашта обработка ю участкаши линеши, кийч а яь юкъейихьай 50 совгІа типови технологически процесс. Завода рационализатораша (хІаьта уж 800 совгІат сага ва) Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дузаш производстве юкъейихьай 350 рационализаторски предложени, хІаьта цар чотах кхоадаьд 139 тонн металл, 1 миллион киловатт-сахьат совгІа электроэнерги, 3 эзар кубометр совгІа газ, 40,8 эзар сома маьха кхыйола материальни ресурсаш, продукци арахецарга дІабода хала къахьегам 68.7 эзар нормосахьат кІезигбаьб. Рационализаторски предложенеш юкъеяхьарах баьнна беррига пайда 120 эзар сома ба.

Юбилейни декхараш кхоачашдеча толамаш дикагІа даьхад № 5 йолча цеха коллективо. Производствои къахьегами вІаштІехьбаккхара прогрессивни форма цехе юкъе а йоалаяь, шерра социалистически яхь йоаржаяьй комплексни участкашта юкъе, хІаьта участкашта чухьа болхлошта юкъе. «ХІара балха денна — дикала Знак!» яхаш девиз а йолаш, планал совгІа продукци хьаяра шера декхар массехказза тІехкхоачашдаьд коллективо, хІаьта минеральни удобренешта лаьрхІа аппаратура хьаяра шера декхар укх шера хьалхарча квартале кхоачашдаьд. Цехе дикка лаккъеннай къахьегама овсарле, тоаденнад технико - экономически хьокхамаш. Алхха укх шера 10 бетта планал совгІа кхоадаь ахча 147 эзар сом хилар.

Паччахьалкхен плани социалистически декхараши толаме кхоачашдарах, яхьа итогаш яьчул тІехьагІа, цеха коллективана вІаштта 8-зза завода карара кара тела ЦІе байракх еннай.

Завода заготовительни цехашта юкъе хьалха я тоарни продукци хьаяра тІайнйца шера декхар шозза совгІа а литейни заготовкаш хьаяра 1,5-зза а тІехкхоачашдаь № 1 йолча цеха коллектив. Цеха литейщикаша раьза хиина хьаллаьцар «Сийлахь - боккхача Октябра — хьинаре къахьегам» аьнна Даьхен хьалхалаттача предприятеша дІайолаяь инициатива. 150 тоннана меттел планал совгІа цар хьайир 204 тонн литье. Юбилейни декхараш кхоачашдир №№ 4, 14, 17 йолча цехаша. № 4 йолча цеха кузнецашеи штамповщикашеи поковкаши штамповкаши хьаяра шера декхараш ханал хьалха 2-зза совгІа кхоачашдир; № 14 йолча цеха болат лоаладераша тІайнйцача декхарел 3-зза дуккхагІа хьаяьй товарни продукци. № 17 йолча цеха котельщикашеи сварщикашеи планал совгІа 1939 тонна заготовкаш кийчъяьй мехкдаьтта аппаратура хьаяра.

Паччахьалкхен плани юбилейни декхараши ханал хьалха кхоачашдар духьа лоаттабеча къовсаме хьалха латт завода новатораши ударникаши. № 1 йолча цеха 26 ударнико Сийлахь - боккха Октябрь хьатІа кхоачаш шин шера заданеши 18 саго — шера заданешя кхоачашйир. Царна юкъе я КПСС обкома, Нохч - ГІалгІай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота енна В. Баканов керте латта болат лоаладерий бригада, Н. Шаповалова огнеупорщикий бригада, М. Котова формовщикий бригада, кхыяраш. № 2 йолча механически цехера станочникаш Г. Фуражировский, Т. Юсупов, В. Мигас, В. Раневский, В. Тимошенко, Г. Кушнарев, Ф. Бикушев, В. Шевцов, дуккха кхыбараш, 2—2,5 шера производственни заданеш кхоачашъяь а баьнна, хІанз 1978 шера шоллагІча ах шера чотах болх беш ба.

Хьинаре къахьег № 4 йолча цеха кузнецаша, КПСС обкома, Нохч - ГІалгІай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота енна волча В. Вербицке бригадо, В. Наниева, М. Ерыкина, В. Акотовске бригадаша. Цар, поковкаш хьаяра 2 шера план кхоачаш а яь, планал совгІа хьаяьй 120 тонн поковкаш. Цхьан шера а 2 шера а производственни планаш тІехкхоачашъярца белгалдаьккхар Сийлахь - боккхача Октябра 60 шу дизар бригадираш — Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета депутат Н. Рыженков, А. Колесников, Р. Попов керте латтача комплексна бригадай котельщикашеи сварщикашеи, кхыча бригадаша.

Завод бІарчча хьанйцача Сийлахь - боккхача Октябра цІей хьатІаотташ 2 шера производственни заданеш кхоачаш а яь, хІанз 1978 шера чотах къахьегаш я заводера 4 участок, 11 бригада, 282 болхло. Новаторийи ударникийи хьинареча къахьегама бе боагІача тайпара мах баьб: «1977 шера социалистически яхье котваьннар» яха знак еннай 87 сага, хІаьта 152 сага — заводе техача приказа тІа баркал а оалаш, ахчан премеш еннай. «Юбилейни шера — хьинаре къахьегам» яхаш девиз а йолаш йолаенна яхь дІахо йода. Завода новаторашеи ударникашеи шоай деррига низаш тІадахийтад юбилея сийна лелаяьча яхье даьха толамаш чІоагІдаран кхы а дукхагІа дахарах.

№ 2 йолча цеха станочникаша В. Кузьмина, П. Гудимова, В. Жмакина инициатива кхайкаяьй — 10-ча пятилетка производственни задани 4 шера кхоачашъе. Цар почин хьаллаьцай сверловщика Г. Гудушуаре, фрезеровщика Н. Левыкина, расточника В. Кулебякина, токараша Г. Фуражировске, Н. Кондратенкос, дуккхача кхычар. В Кузьменко, П. Гудимова, В. Жмакина почин завода цехий профсоюзни собранеша, йийца а йийца, раьза хиина хьал а лаьцар, хІаране 5 шера планаш 4 шера кхоачашъяр духьа йолаеннача яхьа юкъебахкара беррига болхлой тІа а хьийхар.

Кузнечни цехарча В. Вербицкий, В. Наниев, М. Ерыкин керте латтача бригадаша декхар тІа а ийца, цехера беррига болхлой тІахьийхар 3 шерен 10 беттен производственни задани 7 октябре, СССР керда Конституци тІайнйца шу дузача дийнахьа кхоачашъяра.

Инициатива кхайкаяьй завода комсомольцаша — пятилетка 3 шера план ВЛКСМ XVIII-гІа съезд хьаелла ди хьатІаотташ кхоачашъе. Цу тайпара патриотически гІулакхаш дуккха а дувца йиш яр. Цар къаьгга тешал ду, завода новатораш, ударникаш, беррига къахьегамхой 10-ча пятилетка бетта, квартала, шера планаш ханал хьалха кхоачашъе лаьрхІа хилара.

Завода цеха, отдела хІара кулгалхочун, партийни, профсоюзни, комсомольски организацей декхар да уж почанаш хьаллацар а 10 пятилетка паччахьалкхен планаши социалистически декхараши ханал хьалха кхоачашдара мел эша хьалаш вІаштІехьдахар а.

Цхьабакъда цхьайолча цехашка производствои къахьегами вІаштІехьбоаккхача кхоачамбоацараш хилар бахьан долаш балха ха йовш, оборудованех бизза пайда ца эцаш, къахьегама дисциплина телхаеш моттигаш я. Смежни цехашта, участкашта, бригадашта юкъе социалистически яхь лелаяц, цхьабола болхлой, инженераш, техникаш шо-шоай творчески декхараш тІазцапза ба. Цу гІулакхо эшаю яхьа эффективность. «10-ча пятилетке производства эффективности балха дикали лакхъяр духьа лелаеча Еррагесоюзни социалистически яхьа хьакъехьа» «КПСС ЦК-ас, СССР Министрий Совето, ВЦСПС-о, ВЛКСМ ЦК-ас баьча социамо дІадеххача тайпара наха шоай деррига низаш тІа а дохийташ беркате къахьегаргдолаш вІаштІехьъяккха еза производство хІара цехе, участке, балха моттигашка.

Иштта дикагІа вІаштІехьъяккха еза яхь ше, плана итогови дикалеи хьокхамаш лакхдара декхараш тІайидергдола, смежникаша яхь лелаергйола гІулакх де деза. Масала, заготовительни металл чаккхдоахачеи цехий коллективаша тоннашца, нормосахьаташца планаш кхоачаши тІехкхоачаши яра бІарччача хьокхамашта меттел декхараш тІайиде деза заготовкаши оатхалаши оттаяьча ханашка машино-комплекташта телара.

Профсоюза заводской цеховойи комитеташа де дезаш дукха хІамаш да социалистически яхь дикагІа вІаштІехьъяккхара, тІайнйца декхараш кхоачашдеча тІахьожам лоаттабара, цехаштеи участкаштеи юкъера къахьегама яхьа итогаш яра, материальни моральни стимулаш кхетамца юкъекхахьара. Ма-могга дегІаккхувлеи йоаржаеи еза планаш, хІаране заданеш ханал хьалха кхоачашъяр духьа завода цехашка хьахулаш йола хьалха латта почианаш, дицалийта мегаргдац социалистически яхьа дикала хьокхамаш — материальнии къахьегамеи ресурсех хьурматдеш пайда эзар.

Массехк ди мара дисадац керда, 1978 шу дІадоладала. 10-ча пятилетка 3-ча шера паччахьалкхен план завода низкъало хургья, 1977 шерарчул лакхагІа хила езаш я производства объеми къахьегама овсарлеи лакхъяра темпаш.

1978 шера чІоагІагІа, тІабийрзза болх бе безаргба завода къахьегамхой. 1977 шера баьча балха итогий кІоаргга анализ е еза хІара цехе, участке, бригаде, деррига низаш тІадерзаде деза гучадаьнна кхоачамбоацараш керлача шера юха ца нийсдалийтара, 10-ча пятилетка 3-ча шера производственни планаши социалистически декхараши кхоачашдеча юкъагІа хьокхамаш ма-могга лакхдара.

К. ГОЦКИЙ,
«Красный молот» завода керттера экономист.

БАМ тахан...

БУРЯТСКИ АССР. БАМ буллараий поселок — Гауджекит улл Северобайкальск — Усть-Кут яхача автомобильни наькъа трасса тІа, Байкальски тоннела малхбоалехьарча портала гаьна йоаццаш.

Ши шу хьалха укхаза нахаш ши бІаь гаргга саг мара вацар, хІаьта хІанз иззала дукха да укхаза деша даха ха йоаца бераш.

СУРТАШ ТІА: Гауджекит яхача поселке; Байкальски тоннель хьалъеш барий бераш Ростовский Слава, Журба Оксана, Мухаметова Лиля.

В. МАТВИЕВСКЕ сурташ.
ТАСС фотохроника.

ТІехьабусараш боацаш бе болх!

ТОРОНЕХ ЛЕРТТІА ПАЙДА ИЙБЕШ

ЧІоагІа раьза болаш, политически къахьегамеи хьинар айденна тІаьйцар Грозненски ацетонови завода коллективо СССР керда Конституци тІаэцарах йола КПСС ЦК Октябрьски (1977 ш.) Пленумеи СССР Лакхехьарча Совета аргІаи йоацача сесси решенеш.

Завода беррига болхлоша хьинаре дакъа лаьцар из исторически документ дувцача, чІоагІа къабалъяь тІа а ийцай СССР керда Конституци.

«Юбилейни вахта толаме чаккхйоаккхаргья» яхача девизагІа къахьийгача тха завода болхлоша толамца кхоачаши тІехкхоачаши дир Октябра цІей сийна тІайнйца социалистически декхараш.

Кхы тІа а хьинар айденна къахьегаш я тха коллектив юбилейни шера плани тІайнйца социалистически декхараши тІехкхоачашдара. Иштта болх барах дог гІоздоаха къахьегама толамаш доах оаха. Продукци маьхала яккхара цхьайтта бетта плани ханал хьалха 21 ноябре кхоачашъяьй предприяте коллективо. ПланагІа лаьрхІачул совгІа маьхала яьккхар 270 эзар сома маьха тайп-тайпара продукци. Арахецаш йола валови продукци соахха цхьайтта бетта арахийцачул 8 процент дуккхагІа хиннай. Еррига тІа мел кхийтта продукци къахьегама овсарле лакхъяра чотах кийч а еш. Къахьегама овсарле лакхъяра цхьайтта бетта план 7,7 процент тІехкхоачашъяьй.

Халкъа боахамга планал совгІа дІакхьачай 700 тонн растворителаш. Итт бетта кхояьй 500 эзар киловатт-сахьат электроэнерги 11 эзар гикакалори йІовхала энерги.

ИттлагІча пятилеткагІа заводе керда мощносташ болх бе а йолайолийташ, мехкарча юрта боахама лаьрхІа кхаь тайпара керда продукци арахеца йолаьй. Уж я премиксаш, ацидофилин, кормогризин. Хьайбаши коа тІара оалхазараши дика дорстадеш цар дегІах латташи я уж. Царех пайда ийбу Украине, Черсий-Балкхарой АССР-е, Ставропольски Краснодарски краяшка, Московски областе, иштта вай республикерча «Победа», «Красная Армия», «ХХ партсъезда», Ленина цІерагІча колхозашкеи совхозашкеи. «Горячеисточненский», «Самашкинский» совхозашка.

ТІайнйца социалистически декхараши встречни планаши тІехкхоачаш а еш, башха-дика къахьегама толамаш даьхача тха завода коллективана укх шера вІаштта кхозза республикерча промышленни предприятешта юкъе хьалхара моттиг хьожаяьй.

«ХІара балха денна-дикала Знак» яхача девизагІа къа а хьегаш, шоай торонехи кхоачамехи бизза пайда ийбарах вІаштІехьдаьннад иштта дика толамаш даха. ЧІоагІа раьза хиина тІаьйцар завода болхлоша «ТІехьабусараш боацаш бе болх» яха ростовчаний инициатива а. Цу дикача гІулакха хетаяь митинг хилар тха заводе укх шера нюнь бетта. Цига белгалбаьккхар С. В. Сливко керте латтача «Б» смена, «Витамин Ц-12» цеха Т. М. Кухаренкос кулгалдеча «А» смена коллективаша социалистически яхье даьха къахьегама толамаш. Иштта ростовчаний инициативагІа къахьегаш бола аппаратчикаш А. М. Джамалдинова, А. Р. Станкеева, М. Плиев, Р. М. Фролова, Г. Я. Марар, З. В. Мусаева, мастераш Е. Г. Спирина, Е. С. Овсянникова, слесараш А. Д. Милькина, Е. И. Лящецкий, Г. А. Галкин а белгалбаьхар цига башха-дика къахьегама толамаш дахарах.

Грозненски ацетонови заводе яхье хьалхалаттарий слета доакъашхоша кхайкарал дир предприяте беррига болхлошка «ХІара балха денна — дикала Знак!», «ТІехьабусараш боацаш бе болх» яхача девизагІа къа а хьегаш кхы а шерагІа социалистически яхь йоаржаяра. Цар беррига болхлой, инженерно - техническа болхлой, гІулакхера нах, беррига къона болхлой иштта тІахьийхар «План - закон, из кхоачашъяр — декхар, тІехкхоачашъяр — сийле» яхача лозунгагІа къахьегара.

Ростовчанаша дІадоладаь гІулакх боккха лоархІам болаш хилар кхета а деш, шоай еррига торонаши кхоачамаши оарцагІа даьхар предприяте болхлоша. Заводера цехаш, участкаш, отделаш, сменаш паччахьалкхен план кхоачаш ца еш хилари къахьегамеи производственни дисциплина телхаеш йола моттигаш хилари ларде а дувцаш предприяте партийни бюрос кичйир «ТІехьабусараш боацаш бе болх» яхача девизагІа къахьегара тІаерзаяь йола «Ростовски областа опытагІа паччахьалкхен план иштта кхоачашъю хьожаш тІахьежам лоаттабара йола положени». Партийни бюро заседане хьажа а хьежа чІоагІйир из.

Заводе хиланза даргдоаца хІама а хинна дІаэттад хІара болхлочо доахача тоалмий денна итогаш елга. ХІаьта цехаша, участкаша, сменаша, бригадаша даьхача къахьегама толамий итогаш ю декадагІа цкъа. ТІехьаюсача цехий коллективай болх бувц партбюро, профсоюза, завкома, комсомола комитета, халкъа тІахьожама группа, боахама кулгалхоша цхьанз яьча заседане.

Завода коллектив дог тийша я юбилейни шера плани тІайнца декхараши дикка тІехкхоачашдергхиларах. Предприяте партийни бюро, еррига партийни организаце лакхбаьб оттаяь планаш кхоачашъяра, предприяте коллектива сий лакха лоаттадара хІара производственни участка коллективана, болхлочунгара кулгалхочунга кхаччалца бараш тІалатта бехктокхам.

А. АНДРЕЕВ,
Грозненски ацетонови завода партийни организаце секретарь.

Украински Советски Социалистически Республика

(Советски Iаьдал хьаккхайкадаь 60 шу дизарга)

Цхьатарра бокъонаш йола 15 республика чуйоагIача вай Советски Даьхен дезала юкъе низ а бенна тоаеннай Украински ССР. ПаргIатои ший лоIамс хилари украински халкъага кхаьчад Сийлахь - йоккха Октябрьски социалистически революци яьнначул тIехьагIа. Ший интернациональни декхар цIена кхоачаш а деш Россе болхдой класса тIеххьа нийса гIулакх чакхдаккхара къовсам гIоттабаьб цо, «Великорусскии украински пролетарей гIулакхаш цIена хуле Украина хила йиш я, из цхьоагIо ца хуле цунах ихы дIахо дувца эшаш а дац» яха ленински васкет нийса кхоачаш а деш. Ленина парте хьаькъалца хьалхле лелаяр бахьан долаш, дерригача советски халкъашта юкъе йохарг йоаца цхьоагIон вежарашха дола доттагIали хилар бахьан долаш Украина къахьегамхоша, граждански Сийлахь - боккхача Дай - мехкеи тIемашка Iалаьмате йоккха халонаш а ловш, республика социально-экономически духовнии дегIайоалаяра даькъе доккхий толамаш даьхад. ХIанз Украински ССР — экономически потенциалага диллача РСФСР-гара дIанийккхача эггара йоккхагIйола союзни республика. Мехка халкъбоахама бIарччача комплексе, вежарашха йолча хIара республика яр а санна, дегIайоагIаш я Советски Украина экономика. КПСС XXV съезда решенеш тIа белгалдаьда Украински ССР хIама хьакхолла низаш дегIадоаладелга. Цун промышленни производства боарам шера юкъера лаьрхIача 30 — 34 процент лакхлургба, юрта боахама производство — 11—14 процент. Эггара сихагIа дегIадоагIаргда Iилман - технически прогресс хьахьокхаш дола доакъош — электроэнергетика, химически, мехкдаьтта чакхдоаха, станко-инструментальнии инструментальнии промышленность, приборостроени яйгачеи кхачани промышленноста машиностроени.

Экономика дIахо лакхъяр, халкъа вахар тоадар, иттлагIча пятилетка заданеш толаме кхоачашъяра тIехьа, балха эффективности дикали лакхъяра тIехьа шерра социалистически яхь а йоарждаь шоай юбилейна някъабаьхкаб Украина къахьегамхой.

ХАРЬКОВ. Лътта оахаш йолча трактораштa волча генеральни конструкутора профессора Борис Павлович Кашуба цIи дика йоввзаш я мехка а доазол араха а. 1976 шера машино-тракторни агрегатий балха скоросташ лаккхъяра Iилман лардаш кийчъярах Б. П. Кашубана СССР Паччахьалкхен преме лауреат яха цIи еннай.

Борис Павловича биографи дукххача советски наькъа вахара наькъа тара я. Советски Iаьдало торо еннай Б. П. Кашубана специальни юкъереи тIаккха лакхереи образовани яккха. Ше мел йоаккхача хана тIатеIIа ше хержача специальностагIа болх беш ва Борис Павлович.

1943 шера хьожаву коммунист Кашуба Сталинградски тракторни завод юхаметтаоттае. Укхаза тIехьагIа предприяте керттера конструктор хул цунах. ТIаккха — Харьковски тракторни заводе болх бе воалалу, цун хьалхленца укхаза хьаю Т-125, Т-150 яха низ бола агрегаташ.

ХIанз керттера конструктор Б. П. Кашуба юрта боахама таханарча Т-150 яхачар метте дIаоттаргйола керда низ бола машинаш кийчъеш ва.

СУРТА ТIА: Б. П. Кашуба (аьттехьарвар) Харьковски тракторни завода дизайнерашца цхьана. Аьрдехьара аьттехьа: инженер - конструктор Е. Г. Середин, вокххагIвола инженер Г. П. Головач, художник - конструктор Е. П. Щербаков, инженер - конструктор В. С. Мегорский.

М. ТУРА сурт.
ТАСС фотохроника.

УКРАИНСКИ ССР. Вай мехка автомагистраалшкеи доазол арахьарча дуккхача мехкашкеи лелаш я сиха а хоза а «Запорожцаш». Уж арахец «Коммунар» яхача запорожски заводе. Автомобила паччахьалкхеи дикала Знак еннай.

СУРТА ТIА: дIаяхийта кийчъяь «Запорожцаш» тIалатта машиннаькъа состав.

А. КРАСОВСКЕ сурт.
ТАСС фотохроника.

ЦИФРАШИ ФАКТАШИ

⊙ Украински Советски Социалистически Республика хьахиннай 1917 шера 25 декабре. Из хьакхайкаьй 1917 шера 11—12 (24—25) декабре Харькове хиннача I Ерригукраински Советий съезде. Съездо тIайийцай Советски Россеца Федеративни отношенеш оттаяра хьахьехьара решени.

⊙ 1918 шера 5—12 июле Москве хиннай Украина большевистски организацеш вIашагIтеха а Коммунистически парти вIашагIъелла а йола Украина КП(б) I съезд.

⊙ 1939—1940 шерашка Советски Украинах хьатехад даим цун хинна лаьтташ — Малхбузен Украина, Къилбаседера Буковина.

⊙ Доккха денели майрали гойтар Украина халкъо Сийлахь - боккха Дай-мехка тIом хиннача шерашка (1941—1945). ЦIеча Эскареи ТIема Форда Флотеи «мугIарашка болаш моастагIчох латташ хиннаб 2,5 миллион саг кагирхой. 600 эзар саг хиннав партизански подпольнии боламе дакъа лоацаш; республика територе тIа болх беш хиннай 22 областной, 200 городскойи районии партийни комитет, 700 совгIа партийни ячейка.

⊙ Сихха дегIабоагIа Украина промышленноста продукце боарам. 1913 шераца нийсбича из лакхбеннаб 1940 шера 7,3-зза; 1965 шера — 41-зза; 1976 шера — 89-зза; 1977 шера — 94-зза (план).

⊙ ХIара шера дукхагIа доакх Украине ялат. 1966—1970 шерашка юкъера лаьрхIача шера доаккхаш дола ялат 33362 эзар тонн хиннадале 1976 шера даьккхар — 44638 эзар тонн хиннад.

⊙ 1914—15 дешара шера Украина юкъара дешара школашка дешаш 2 миллион 607 эзари саг хиннав, хIаьта 1976—1977 дешара шера — 7 миллиони 891 эзари дешархо; цунга хьежжа юкъерча специальни дешара заведенешка — 12,5 эзари 805,6 эзари; лакхерча дешара заведенешка — 35,2 эзари 844,4 эзари студент.

⊙ Украина къахьегамхоша толаме чакхъяьккхар ийслагIа пятилетка.

ИттлагIча пятилетка шерашка доаккха ялат 46—48 миллион тоннага кхоачаш, шекара свекла — 53—54; дулх — 3,4—3,6 шура — 21,5—22,3 миллион тоннага кхоачаш дукхагIа хургья.

⊙ Украински ССР байракха тIа лепаш я йиъ орден — Ленина ши орден, Октябрьски Революце орден, халкъий ДоттагIала орден.

ШЕЛАЛ БАХЬАН ДАЦ ТЕХНИКА ЦА ТОАЯРА

Республикерча боахамий коллективаша бокъонца шоай гIулакх а лоархIаш хьаллаьцар Шелковской района механизаторашеи, ремонтникашеи, инженерно - технически болхлошеи 1978 шерарча кхашкарча балхашта техника кийчъяра тIахьехаш даь кхайкарал. «Юбилейни шу толаме чакхдаккха!», «Юртбоахама техника — лакхара кийчо!» уж а, ужжамо кхы а долча тIахьехамаша къахьегаш ба дукххача боахамашкара механизатораш, ремонтникаш.

ТIаккха мишта оарцагIбаьнаб техника кийчъяра Грозненски района боахамашка?

«Грозненски шурий» совхоз. ПланагIа укхаза йиълагIча квартале тоае еза 18 трактор, дIехьаювза техника, пхиъ комбайн. Тоаяь мастерскера арахийцай 14 трактори 7 комбайни. Тоаяь йоалаш латт кхо трактор кхы а. Царел совгIа «Сельхозтехника» МРО тоаеш я ялх трактор. Маккхаш, нохараш, сеялкаш, кхыйола инвентарь бригадий станашка тоаю. Оахам кийчдеш йолча ерригача техниках 80 процент шу чакхдалалехьа кийча хилийта лаьрхIад механизатораша.

Машиний коа Iа дакжха хьагулъяь ерригa комбайнаш (уж 40 совгIа я боахаме) ГОСТ-агIа йоагIача бесса дIаоттаяьй. ХIаране соанашта кIал гударгаш екхай, двигателаш тIа чехолаш йоахк, электроооборудовани хьа а яьккха, складашка дIайиллай. Лоацца аьлча дика кулг техад комбайнех.

Техника тоаеча хана лаьрхIа моральнии материальнии гIойлений мероприятеш оттаяьй. Ерригa условеш кхоачаш а еш, хьалхара моттиг яьккхача бригадана 500 сом преми яла лаьрхIад. Мастерске йIайха я. Помещене чухьа я арахьа а сихбенна, айденнача хьинарца къахьегаш ба ремонтникаш. Укх деношка хиннача КПСС Центральни Комитета Пленумеи СССР Лакхехьарча Совета сессеи соцамаша дог уроаттадаьча болхлошта юкъе кердача низаца яьржай социалистически яхь.

Иштта йола наьха энтузиазм, юкъе яьржача яхьа итогаш дIайоазийтилга, хьалхалаттараш, тIехьабусараш шошоашта йоагIача моттигашка бувцилга вIаштIехьдаккха доагIар. Цхьабакъда из болх боацача маьха ба совхозе. Партийнии профсоюзнии организацеша дукха хало яьяц ремонтникашта йолча моральни гIойлений мероприятеш кхоачашъяра. Тоъам болаш да дикагIбарий сийна урагIъухийта байракх тIеххьара зяьб оахача толам баьккхача механизаторий сийна айяьй аьлча. Хан-ханнахьа арахецац «молнеш», пенгазет. Геттара къе я гойтара агитаци. ЦIе уголок кийчъяьяц.

— ЦIенхаштта халонаш йолашехь доах ремонтникаша хIанзара толамаш, — йоах боахама керттерча инженера Умаханов Сулумбека. — Уж дукхагIча даькъе запасни оатхалашца ювзаенна а я. Шин беттал совгIа ха я ДТ-75 яха дизельни трактор коленчатый вал ца корабоагIаш латта. Кхоачам болаш яц инструмент.

ХIаьта а, лакхе аьннача бесса, хоадам болаш дола декхар шоашта хьалхашка а оттадаь къахьегаш ба боахама механизатораш.

Цхьабакъда, из ала йиш яц кхыча цхьадолча боахамех. Масала, керда йиллача «Куларинский» совхозе дукха техника я тоае езаш. Сатоха йиш йоацаш шийла я механически мастерске.

— Квартальни плаи кхоачашйойя тамаш я, — йоах заведующе М. Даутклреева. — Бахьан — запасни оатхалаш ца хилар.

Из хинна Iац бахьан. НийсагIа аьлча, из керттера бахьан дац. Мастерске хьатоае йиш йола оатхалаш тоаелга а, кхыметтел вIаштIехьдаьккхадац. Дисциплина лоха я.

Механизаторашти ремонтникаштеи хьалхашка мел хоадам болаш декхар оттадаьд гуш да бригадашкара техника бIаргаяйча. ЦхьоалагIча бригада (бригадир В. И. Хадызов) коа дIаоттаяь латт 16 сеялка ГОСТ-о дIадехача бесса меттел, цхьа бахьан а кийчъяьяц Iа даккха дIаоттаяра. Мукх юаргйоацаш даьтта хьекхадац цхьаккхаиена. Геттара мела лел болх, йоацар санна я дисциплина — тхо хиннача дийнахьа цхьаккха болхло вацар стане техника тоаеш.

Иззамо сурт, кхы а вогIа деце, да шоллагIча бригаде а. ХьажкIаш хьокхаш йола пхи комбайн болх баь яьннача, кхыметтел тIера нувхаш а дIаяханза, латт коа, мукх ца яийта даьтта хьекхадац. Иштта латт кхыйола тIехьъювза инвентарь а. Укхаза, лоаллаха дIакхесса латт МТЗ-50 яха трактор. Цхьа чарх йоассаенна я, юхе Iоккхесса лай тIа улл стартер. Цунгара хьал долаш я цига латта дизельни 2 трактор а.

— Оатхалаш яц. е тхона хьа а лац, — йоах бригадира Б. И. Зурмаева. — Кхыметтел фентилг, шплинт хилац цкъаза складе. Мастерскеш яц стане. Хьалашка хьежа да-кх тха гIулакхаш а...

Цу бахьанашца машар булургбар уж халонаш цу совхозе маре ецаре. Массанена а цхьатарра ма-еннайий шелал, кхычахьа а мичай ма-эшша запасни оатхалаш. ХIаьта а, шоай низаца де йиш яр ду болх лерттIа вIаштIехьбаьккхача боахамашка болхлоша. Из дац «Куларинский» совхозе.

Цул дикагIа дац «Молочный № 1» яхача совхозера гIулакх а. Цхьаккха механизм яц укхаза Iа даккха дIаоттае кийчъяь. Механизаторашеи бригадашеи шоай лоIамагIа хьакоа кхувл техника. Тоае а, Iа даккха дIаоттае а из дIаялара - дIаэцара акташ унттаяц. Цу гIулакха духьал оттаргдолаш цхьаккха бахьан доаладе магазар совхоза керттерча инженера С. И. Водововзовна, механика А-Х. А. Автаевна.

ТIехьъювза инвентарь тоаелга геттара эсала лел. Маккхашта эша оатхалаш хIанз а ецаяц. Мастерске а яц эша оатхалаш, тоъам болаш инструмент. Аьхки, е йоагIача хана, яьяц цу хIамай йоакхо. Цунга хьежжа лел механизмаш тоаелга. ШоллагIа бутт ба ший трактор тоаеш С. Макаев воалла, кхоалагIа бутт — гусеничнии трактор тоаеш П. Никитин воалла.

А. ШАМСУДИНОВ,
Д. ХАКИМОВ.

ФЕ ХИЛА

Наькъа болхача хана водителаша деча эггара кхерамегIча хIамлех цаI да хьалхабоалар духьа машина хахкар. Хозахета яьннадац наькъагIа лелара Правилай 91-ча пункте: «Хьалхавала гIортале хьалхагIа водитела ший дог тешаде деза ший дIаласта безам болча наькъа оагIув тоъал гаьна боалаш мукъа хиларахи ше дIаластарца кхыча транспортни средстваштеи гIашлоштеи новкъарле хургйола хIама ше ца деш хиларахи».

Халахете а; цу гIулакха ший уйла йолаш ва водитель И. Б. Мизиев. Химикий улицагIа ше водаш хьалхавала веннача цо, наькъа аьрда оагIорахьа а хьайза, духьала йоагIача машина тIатехай ший машина.

ХьалхагIа а санна дукха авареш хул маларца кеп этта а болаш транспорт лехкара бахьанах. Масала, менна кеп этта а волаш ший «Жигулеца» воагIаш хиннав 1436 автоколонна болхло С. Х. Мамадаев. Маяковске улицагIа иштта воагIача цо юстара багIача бIоагIана тIатехай машина. Из бахьан долаш керта сотрясени а хиина больнице вихьав из. Маларах бала хиннаб Мамадаевна.

Iа хьатIадарца дувзаденна хатараш дукхагIа хул наькъашка. Цун керттера бахьан сенах латт аьлча, из латт, Iан хьалашка транспорт лехкара гIулакха наькъа лелара Правилаша яхар водителаша дицдеш хиларах. Масала, ший доалахьарча машина тIа а вагIаш ша уллача нохкъа гIолла воагIаш вола водитель А. Г. Исмайлов, лайжа машин юха ца а къовлалуш, харцахьарча оагIорахьа а леста, духьалйоагIача машина тIатехай ший машина.

Iан заман хьалашка машина сов сиха лехкаши машинашта юкъера юкъ кхоачам болаш ца лелаеши хилча, дукхагIча хана авареш хул. Цу бахьанагIа авари яьй Исрапилова. Иштта Ватутина цIерагIча улицагIа воагIаш волча цо, машина лаьгIъе ца а кхувш, хьалхайоалчоа тIатехай машина, хIаьта уж шаккхе а машина наьха санна йоха а яьй.

ДIадахача кIирагIа НохчГIалгIайчен наькъашка 32 хатар хиннад транспортаца дувзаденна, 3 саг вел а вуаш, 3 сата човнаш а еш. **В. КУЦОВ.**

Доизол дехьара

Халкъа Польше арахеца кизгахи хрусталахи яь изделеш хIара шера дукхагIа наьха безам тIаозаш я, хIана аьлча продукце дикал тоалуши цун ассортимент шерлуши йоагIаьдаь.

СУРТА ТIА: Зелено-Гурски воеводстверча заводо арахецаш йола светильникаш наха чIоагIа къердаш я.

ЦАФ—ТАСС сурт.

ШТУРМБАННФЮРЕРАШ— БРИТАНСКИ ГIАЙРЕНАШ ТIА

Губерт Майерага хьежача, киностереотипех теша догдоагIа: экрана тIара хьахьежа берригаш а санна вола эзэсовец—хоба а даь чакхдаьа санна лекха бIарггаш, озаденна дистматаш, яда кийчъелга санна дIаягIа чIенг. Аллха чIормабаьнна боккха корта мара бац цунах кера шайтIа аьнна цIи яккха йиш ца хулийтар.

ХIанз йиш хилийтац, цхьабакъда хьалхагIа ала мегаргдолаш дар. Аьлча а эгIазгIоргвацар Майер. ХIана аьлча, из экрана тIара мичав, вахарера ма-вий.

«Сурташ тIара СС» яха книжка кепатеха арадаккхарца дувзаденна ФРГ-ера Лондоне а вена, цига пресс-конференци яьй СС бIуи штурмбаннфюрера. Адольф Гитлер лоравеш хиннaчо. Сомма том хьахилийтача 1115 сурто «ше ма-барра хьахоьокха деза СС бIунах дола хIамаш».

— Книжка, — аьлар цо, — эффект кIезига йоацаш хургхиларга догдоахаш ва со. ХIаьта нах боабарах лаьца аьлча, цу гIулакха СС бIу бехке бац.

Репортерех цхьанне хаьттар, нюрнбергски процессо яьча заключенеца мишта дувза доагIа из: тIема зулам даьза цхьаккха эсэсовски дивизи яц.

— Из, долла хIама чулаьца, бокъо йоацаш тIабена бехк ба, — теркалдир Майера. — СС-ага гIолла соратникаш долча оаха хIанз а доккхал ду тхоай организаци.

Цу хана улица тIара шаьра хьахозаш хиннача тIараша юкъагIа даьккхар оратора къамаьл: «Эсэсовец — дIаваьле дIагIо Англера!».

— Лоацца аьлча, — йоахар дIахо Майера, — СС-ах юхамаччахьа дувцараши хетараши бакъ доацилга дIахайта ма венавий со Британе-ва а.

Патрик Хинче, «Сурташ тIара СС» Англе дIайоаржаеш волча делеца хьаккхайкадаьд: книжка эггара хьалхарча заказчикашка «боккхийча эсэсоций» автографаш тIа а йолаш кхоачаргда из. ХIаьта цхьан хана фюрер лоравеш хиннар, плакаташ бе а доахкаш болча демонстрантех хьула а веш, тIехьашкахьа гIолла аравоалавеш вар машина тIахоаве. Цхьа сахьат даьннача гIолла цIенгахьа, ФРГ-е водаш вар из.

Майера кхайкадаьр санна дола книжкаш кепаетташ аралахар укхаза тамаш еш дац. Оаха хьалхагIа а яздаьд «Башхалоний вахар» яхача леде Мослеи «Гитлера тIом» яхача Дэвид Ирвингеи сочиненей хьакъехьа. ХIанз юха, СС хьакъехьара е книжка а. Керда арахецаш дола книжка дикагIа кхайкадайтар духьа Патрик Хинче ФРГ-ера хьахьийхав хьалха хиина СС дивизе командующи Вальтер Харцер а хIаьта иштта Гитлера ший адъютант хиина Рихард Шульце-Козене а вайна вовзаш вола Губерт Майер а. Уж хьийхалга хайначул тIехьагIа — хIаьта из-м къайлакхухьаш вIалла а хиннадац, — протеста кампани йолаеннай Англе. Юххера а, гIайрен тIа кхача вIаштIехьа даьннадац Харцера. Хироу аэропорте юхасоцаваьв из. Мехкара дIагIолга тIадиллад иммиграционни Iаьдалаша Майера, хIаьта а цунах цунна новкъарле хиланзар пресс-конференци яра. ХIаьта Шульце-Козене Лондоне бIарчча кIира даьккхар Джонатан Гиннесса, гIоръяьннача йий деча фирма даь, консервативни парте эггара аьттехьарча ткъама деятела цIагIа Iеш. «ЧIоагтIа сий де мегаргдолаш саг ва» яхаш вийцар Гиннесса ший хьаша. «Кхыметтел Гитлера адъютант хиннавале а, — аьлар цо, — шакIа санна цIена саг волаш виса йиш я».

Кхо эсэсовец эккхаварах цу событецеи книжкана шийнеи гоннахьа чIоагIа дискусси дIайолаялар мара хиланзар. Нацистски концлагерашка массехк шу даьккхача доктора Бенедикта аьлар сога:

— Белггала чIоагIа хьаштдоацар да Губерт Майера пресс - конференци е мукъа балар. Хьаштдоацар да, эсэсовски эпсарий визит вIаштIехьъяьккхар британски издательство хилар. СС бIу бехктокхаме ба дIалийца хиннача мехкашка бахача наха хьалхашка: полякаштеи жугаташтеи, эрсашта а югославашта а, норвежхоштеи грекаштеи хьалхашта. СС бIу нах боабеча дакъа лоацаш хиннабац аьнна, Майера кхайкадаьча тайпара хьакхайкадар, — из эхь доаца харцо я. СС бехказа яккхар духьа хIанз ФРГ-е дIайолаяьи Британе дIайоаржаеши йола кампани — Iалаьмате кхераме кампани я.

ХIаьта а, укхазарча наеологаша, шоай хьакъехьара книжка кхайкаде эсэсовцаш Англе хьеха безарий-хьогI, яхаш хаттар а деш, бокъонца бIубенна жоп лу: хIаа, безар даьра. Шоана хеттача тайпара, эсэсовца баге дIакъовлар демократично дац. «Гардиано» ший передовой статья тIа укх тайпара кхетадеш дувц дош: кхо эсэсовец кхыметтел харцлуй а, къамаьл де мукъабала беза вай царна, ладувгIа деза вай нарга, хIаьта цул тIехьагIа-м... Фу хургда цул тIехьагIа? СС дивизе командира, фюрер лоравеши цун адъютанти хинначо исторех дола хIамаш тIакIалтIа доахаргда аьнна хеташ-м дац «Гардиан»?

Цу тайппара, харцо ювца «законни» бокъо я Майера, йоах «Гардиано», хIаьта вож кхы цIий ца луш харцлув — «СС нах боабеш а кхыметтел пунах хIама ховш а хиннаяц» яхаш.

Цхьабакъда пивной паччахьо Гиннесса, салтечо санна, детт тур. ГIулакх доацаш «хьовзадаь хIама» дар из, йоах цо, демонстрацешцара дар. Iадда бита безар штурмбаннфюрераш. ХIана аьлча нацисташ харцбар — коммунисташта тоам бар да.

Из ший дагара дар хьаалар духьа демократи юкъейоалае езанзар Гиннесса...

Э. ЧЕПОРОВ,
АПН соб. корр.

Лондон.

Тоадар

Укх шера 22 декабре араяьннача «Сердало газета хьалхарча оагIо тIа кепатехача «РСФСР Лакхехьарча Совета сесси» яхача материала тIа редакце болхлочун бехкагIа гIалат даьннад. Цу материала эггара тIехьарчоа хьалхара абзац иштта еша еза:

«ШоллагIча дешах лаьца доклад йир РСФСР Министрий Совета председателя заместитела, РСФСР Госплана председатела, депутата Н. И. Масленникова».

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

24 декабрь
I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — «Iуйринара гимнастика. 9.30 — Москвски дешархоша дIаеша эрсийн советски поэтий стихаш. 10.00 — «Дай-ноаной, шоана!» 10.30 — «Iуйринара почта» яха музыкальни программа. 11.00 — «ДикагIа дола товараш — дукхагIа». 11.30 — «Третьяковски галереи хоза сурташ». Нестерова сурташ. 12.00 — «Фу? Мича? Маца?» Телевизионни викторина. 13.00 — «УнахцIено». Iилман - популярни программа. 13.45 — «Спортлото» тираж. 13.55 — «Кердадар лахар». Кагирхой программа. 14.25 — «12 бутт». Телевизионни художественни фильм. 1-гIа сери. 15.55 — «БIаргагушдартеша халадар». Передача дIахьу профессора Капица. Интервидени. 16.55 — «Незнайкаси цун доттагIашеи лeладаь тамашийна хIамаш». Телевизионни дуккха серийни мультфильм. «Незнайка баьцпарча городе» яха 8-гIа фильм. 17.15 — «Правда» газета политически обозревателя Ю. А. Жукова дунен халкъашта юкъерча темах йола беседа. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — «Советски Украина 60 шу». 19.00 — Украина искусства мастерий концерт. Киевера передача. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.45 — «Кинопанорама». 23.25 — «Иллеш доах Мичела». (Испания). Йистеяьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

13.55 — «Музыкальни абонемент». Кабалевске камерни творчество. Передача дIахьу СССР халкъа артиста Петрова. 14.25 — Социалистически яхьа хьалхалатталашта дола концерт. 15.55 — «Приваловски миллионаш». Художественни фильм, 1-гIа сери.

25 декабрь
I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — «Зарядке е дIаотта!», 9.30 — «Гургалбетта сахьат». 10.00 — «Советски Союза гIулакх деш ва!». 11.00 — «Орленок» яхача телестуде юккораш Социалистически Къахьегама Турпалца, города Москва № 180 йолча профтехучилище директорца Филипповца вIашагIкхетар. 12.00 — «Музыкальни киоск». 12.30 — «Юртара сахьат». 13.30 — Украина халхарий Паччахьалкхен ансамбла концерт. 14.50 — «12 бутт». Телевизионни художественни фильм. 2-гIа сери. 16.30 — Дунен халкъашта юкъера панорама. Интервидени. 16.15. «Незнайка а цун доттагIаша а лeладаь тамашийна хIамаш». Телевизионни дукха серийни мультфильм. «Незнайка доттагIашца вIашагIкхет» яха 9-гIа сери. «Юхавар» яха 10-гIа сери. 16.50 — Лядов. «Тамашийна Iом». ДIалокх СССР Паччахьалкхен Академически симфонически оркестро. Фильм-концерт. 17.00 — «Кинонакъбара клуб». 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Телевизионни документальнии фильма премьера. «Юххера малхбоалетохкам бу ха». Автор — ва политически обозреватель Ф. Сейфуль-Мулюков. 19.15 — «Ирония судьбы, или с легким паром!». Телевизионни художественни фильм. 1-гIа сери. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Ирония судьбы, или с легким паром!». Телевизионни художественни фильм. 2-гIа сери. Йистеяьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

11.50 — «Школьни орбите». 12.20 — «Дерриге хар лов сона». Киножурнал. 12.30 — «Вайх хIаранеца илли да». 13.10 — «Приваловски миллионаш». Художественни фильм. 2-гIа сери.

РАДИО

24 декабрь

6.30 — «Пайда тIабоагIа дакъа». Ветеринарни Iилмай кандидата Дякаева къамаьл (гIалгIай меттала). 6.45 — Хоамаш. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — «Хьона да, Даьхе, салтечун дог». 14.30 — «Сатирически толгIе тIе». 15.00 — Концерт. 15.40 — «Дошо кулгаш». Барзкъаш тегача мотористках Котиева Маремах йола очерк (гIалгIай меттала). 16.00 — «Кавказа Iуйре». 18.30 — «Композиторо дувц» яхача циклацара (нохчий меттала).

25 декабрь

7.10 — Республикански газетий обзор. 7.25 — Хоамаш. 8.25 — Шоана дукха еза ашараш. 12.10 — «Самукъанерча толгIе тIа» (нохчий меттала). 15.15 — «ЦIе сийгаш». Пионераштеи дешархоштеи йола передача (гIалгIай меттала). 15.45 — «Юбилейни шу толаме чакхдаккха!». Социалистически яхьа хьалхалаттараша рапорт лу. 16.00 — КIирандийнахьара ашарий программа. 16.30 — «Школьни глобус». 18.30 — Иллеца доттагIал дараштa (гIалгIай меттала).

Хоттам

Тахан республике гIоллеи Грознеи хувцалуш морхаш йолаш, цхьайолча хана лоа а делхаш, малхбузехьара секунде 7—12 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 0—5, Грозне 1—3 градус шелал йолаш хилеи тарлу.

Кхоанеи ломмеи морхаш а йолаш лоа а делхаш, тайптайпарча оагIонашкахьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух хьекхаш хилеи фегара температура бийсана 15—20, дийнахьа 5—10 градус шелал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

Тахани кхоанеи хурIда

24-ча ДЕКАБРЕ

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 13.00. Лекционни зал. Болх бу «Сийгалг» яхача клубо. «Визза саг хила» яха дагахьара журнал. 15.30. Болх бу «Лаборатория» яхача клубо. Кинодезараштa лаьрхIа теоретически занятеш. 18.00. Лекционни зал. «Кругозор» яха кагирхой клуб. 19.00. «ДоттагIашта юкъе» яха кагирхой салаIара сайре.

Химикий культура Дворец. 12.00. Абата цIей. 14.00. Спортивни ловзараш. 17.00. Духовой оркестра концерт. 18.00. Социалистически яхье котбаьннараштa хеталаь «Тха кIира» яха радиожурнал.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 17.00. Iалам лорадара йолча университета занятии. Бешамаш лелаяра факультет.

Пролетбата цIерагIа культура ЦIа. 10.00. Ловзараш. 11.00. Болх бу «Чебурашка» яхача кинотеатро.

25-ча ДЕКАБРЕ

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 9.30. Кинозал. Болх бу «Заманхо» яхача кинотеатро. 16.00. «Марша доагIалда, Керда шу!» яхача книжкай выставка йистера беседа. 12.00. Болх бу «Лаборатория» яхача клубо. 13.00. «Маяковский вел» яха фильм. 18.00. Лекционни зал. «Кругозор» яха кагирхой клуб. 19.00. Кагирхой салаIара сайре.

Химикий культура Дворец. 10.00. Шахматаш езарий клуб. Болх бу «Нийсархо» яхача клубо. Украински ССР-е гIолла кинонакъбар. 14.00. Спортивни яхьаш. 17.00. Эстрадни музыка сайре.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахареи культурай отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 3-74-68; бухгалтеро — 2-54-30; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отдела партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ02522. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 9690.

СБЕРЕГАТЕЛЬНИ КАССАШКА ІОДЕХКА АХЧА!

БАХАЧА НАХА СБЕРЕГАТЕЛЬНИ КАССАША ДЕЧА ГІУЛАКХЕХ ПАЙДА ЭЦА!

Сберегательни кассаша кхоачашъю дуккха тайп-тайпара операцеш

Кассаша Іодилла аьнна хьайиду ахча, хІаьта из Іодиллачо дІадийххача хана из цунна дІалу;

Ахча Іодиллачо дехарах Іодилла улла ахча цхьан сберкассашкара кхыча сберкассашка дІаухийт;

Кхычахьа дІадахьийта деза ахча дІа а ийце дІадохьийт;

Йохка а йохк дІа а ийю паччахьалкхен чухь ловзаш йола 3-процента заема облигацеш, кхаж беначо даьккхар дІател, паччахьалкхен заемий облигацеш дІаяхка йоадае дІачуийю;

Аккредитиваши хьачуеннарех доагІари дІател;

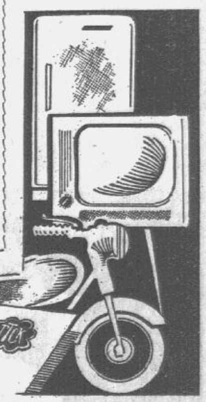
Дуккхача хана леладеш дола, 200 сомал тІех мах бола товараш эцача хана, бахача наьха тикашца расчет е йиш йола расчетни чекаш дІател;

Почтови знакаш, городерча транспортаца лелара дола билеташ, госпошлина маркаш йохк;

Паччахьалкхен страховане органашка царца яьча страховане договорах доагІар гражданашта дІател, наьха доалахьарча хІамашта яьча страхованегІа доагІар юха метта оттаду;

Бахача нахагара, цар кредитах ийцача товарех йоагІа аргІанара взносаш, хІаьта иштта кара ахча хьа а эцаш санаторе, салаІара цІагІа ваха йохкаш йолча путевкаех, туристски путевкаех доагІар дІаийду.

ЕРРИГАЧА СБЕРЕГАТЕЛЬНИ КАССАШКА, АГЕНСТВАШКАРА ДІА МЕЛ ИЙККХАРАШКА, ДІАИЙДУ КВАРТИРАХ, КОММУНАЛЬНИ А КХЫДОЛА А ГІУЛАКХ ДАРАХ БАХАЧА НАХАГАРА ДОАГІА АХЧА.

СБЕРЕГАТЕЛЬНИ КАССЕ ДІААХА ЦА ВЕЗАШ А ХИЛА ЙИШ Я ВКЛАДЧИК

Кара дІатела ца дезаш ахча сберегательни кассашка перечисленегІа дІаахийта торо луш йола цу тайпара балха форма — сберкассе ахча Іоадара эггара аттагІа дола гІулакх да.

Из деш хилча ше болх беш волча моттигерча бухгалтере ший алапех цхьа дакъа сберегательни кассерча ший счета тІа дІатІаязде дІаахийтар дехаш заявлени дІаяла мара езац.

Сберегательни кассашка перечислени е йиш я иштта дІачуеннача юрта боахама продукцегІа, доаханагІа, пенсегІа, комиссионни тикашка гІолла ехкача автомашинегІа, кхыча товарегІа йоагІача колхозхой доходашта а страховка яьчоа юхаметтаоттадечеи паччахьалкхен страховане органий порученегІа доагІачеи ахчан цар доходашта а.

Кара ахча дІачутела ца дезаш республике еш йола перечисленеш хІара шера дукхагІа хулаш йоагІа. Иштта, 1977 шера цхьайтта бетта кара дІачу ца телаш перечислени еш республика сберегательни кассашка хьачукхаьча ахча 35,4 миллион сом да. Цо тешал ду цу тайпара ахча Іоадара формах пайда эцаш итташ эзараш къахьегамхой хилара.

ШОАНА А ПАЧЧАХЬАЛКХЕННА А ПАЙДАНЕ ХІАМА

Факташ иштта я

Республике бахача наха гІулакх деш 265 сберегательни касса я.

□

Шоаш Іоадаь ахча республика сберегательни кассашка леладеш 291 эзар саг ва. Сберегательни кассашка улла цар ахча 309 миллион сом гаргга да.

□

Сберегательни кассашка Іодилла ахча уллача наха, цунна ІотІакхийттача процентех, 1976 шера дІаденнад 5,6 миллион сом.

□

1976 шера республика сберегательни кассаша 5,3 миллион тайп-тайпара операцеш яьй.

РАСЧЕТНИ ЧЕКАШ ЛЕЛАЯРНАЬХА ГІУЛАКХ СИХА А ПАРГІАТА А ЧАКХДОАККХАШ ХІАМА ДА

Дуккха нах раьза болаш хІама да сберегательни кассай расчетни чекий новкъосталца тикашца расчеташ е эцархой йиш хилар.

Расчетни чек из йолча даь ший цІерагІа яздаь ахчан документ да. Из лелаю гражданаша 200 сомал тІех мах бола промышленни товараш шоаша ийцача тикашца расчеташ яра.

ДІалуча чека тІа дІаязду сберегательни кассе Іодилла ахча уллача сага счета тІара хьайийца, е кассе кара дІаденна ахча.

Иштта хьаязъяь чек лелае бокъо йолаш я кхаь беттага кхаччалца йолча хана, из хьаязъяь ди ца а лоархІаш. Из дІахьокха йиш я миччахьара хьаенна из яле а моллагІча города е района тика чу.

Пайда ца эцаш юхейиса чек юха дІачуяла йиш я из хьаеннача моттигерча Центральни сберегательни кассе цу тІара ахча счета тІа юха дІатІаяздайтара е цунах доагІа ахча юха хьаэцара.

Вай республике бахача наха чІоагІа могадаь тІаийцад цу тайпара операцеш балха юкъейоалаяр. Алхха карарча шера цхьайтта бетта сберегательни кассаша наха дІаенна чекаш 9 миллион сома боарам болаш я.

ПАЧЧАХЬАЛКХЕН 3-процентни КХАЖ БОАГІАШ ЙОЛА ЗАЕМ

Цу заема облигацеш сберегательни кассашка паргІатта йохкаш а дІаийеш а я

Из заем арахийцай 20 шера ха йолаш — 1966 шера 1 июле денз 1986 шера 1 июле кхаччалца. ХІара шера цун бархІ тираж арайоал: 15 феврале, 30 марта, 15 мая, 30 июне, 15 августе, 30 сентябре, 15 ноябре, 30 декабре.

ЦУ ЗАЕМА ШИН ТУМАН ОБЛИГАЦЕХ ДОАГІА КХАЖАМАШ УКХ БОАРАМЕ ОТТАДАЬД 5000, 2500, 1000, 500, 100, 40 СОМ. ЦУН ШИЙ МАХ ЦУ КХАЖА ЮКЪЕ А БОАГІАШ (ЦУНГА ХЬЕЖЖА 10 СОМА ОБЛИГАЦЕХ БЕНАЧА КХАЖАХ ДІАЛУ ШИН ТУМАНЧОХ ДОАГІАЧОХ АХ).

Цу заема облигацех кхаж ба йиш хилар хІара тиражагІа лакхлу, хІана аьлча заема цхьан разрядагІа ловзадеш болча кхажамий дукхал заем лелаш мел йолча хана хувцалац, хІаьта кхаж бена облигацеш царех доагІар дІаденначул тІехьагІа дІахо кхыча тиражашка ловзаргйоацаш юкъера дІайоал.

Цу заема облигацеш йохкаш я СССР финансай Министерства оттабаьча маьхагІа, хІаьта юха дІайийю шоай маьхагІа.

ПАЧЧАХЬАЛКХЕН 3-ПРОЦЕНТНИ ЗАЕМА ШИН ТУМАН ОБЛИГАЦЕШ ЙОХК ТИРАЖ ХИННАЧУЛ ТІЕХЬАГІА 15 ДИ ДАЛЛАЛЦА 20 СОМИ 10 КЕПИГИ МАХ БОЛАШ, ЦУЛ ТІЕХЬАГІА 15 ДИ КХЫ ДАЛЛАЛЦА — 20 СОМИ 30 КЕПИГИ, ТІАККХА 15 ДИ КХЫ ДАЛЛАЛЦА — 20 СОМИ 50 КЕПИГИ МАХ БОЛАШ.

Цу заема облигацеш йохка а йохк дІа а ийю ерригача сберегательни кассаша, дІаяхка йоадае дІачуийю централъни сберегательни кассашеи цхьоалагІча разряда кассашеи, хІаьта кхаж боагІача тиражашца дакъа лоацаш а хул миччча хана уж ийца яле а.

ДУКХАГІА ИЙЕ 3-ПРОЦЕНТНИ ЗАЕМА ОБЛИГАЦЕШ!

АККРЕДИТИВ—НАЬКЪА ВОДАЧА САГА АХЧА ЛЕЛАДАРА ЧІОАГІА АТТА ХІАМА ДА

ОтпускагІа е дуккха ха яккха наькъа водаш хилча дуккха ахча а ийца ваха эшац, цу гІулакха чІоагІа атта хІама да аккредитив.

Аккредитив сага ший цІерагІа хьаяздаь, цо сберегательни кассе дІачуденнача ахчана меттел хьалуш дола документ да. Цунца цхьана хьалу контрольни лист а. Из аккредитиваца йоацаш къаьстта лелае еза.

Аккредитив шин тайпара хул: 1000 сомага кхаччалца Іа цІи яьккхача боарамеи хІара яр 300 сом долаши. Хьалхарча тайпарча аккредитивагІа сберегательни кассаша аккредитива тІа дІаяздаь ахча деррига а цкъа дІалу. ШоллагІча тайпарча аккредитивагІа деррига цкъа а е 100 сомаш долаш къаьст-къаьстта а дІаэца йиш я.

ХІара сага цун безам хуле моллагІча тайппара аккредитив дІаяла йиш я. Аккредитив йолаш волча саго ахча хьаэцача хана паспорт е цунна метта дола кхы документ дІахьокха деза.

Аккредитив лела бокъо йолаш я из хьаеннача дийнахьа денз биъ бутт баллалца. Цу тІа дІаяздаь ахча хьаэца йиш я СССР ерригача городашкарчеи районашкарчеи сберегательни кассашка.

АККРЕДИТИВ—

УДОБНЫЙ СПОСОБ ХРАНЕНИЯ ДЕНЕГ В ПУТИ

ФУ ХА ДЕЗА ЗАЕМАШ ШОАЙ МАЬХАГІА ЮХА ДІАЧУЭЦАШ ХИЛАРАХ?

Вай мехка халкъа боахам дегІабоалабара боккха лоархІам болаш хиннай 1957 шерага кхаччалца бахача нахага йохкаш хиннa Паччахьалкхен чухь кхаж боагІаш йола заемаш. Болхлошеи гІулакхерча нахеи, колхозхошеи интеллигенцеи къахьегаш хьа в даьккха Іоадаь ахча дІадахийтад керда городаш, заводаш, фабрикаш хьалъеча, юрта боахам дегІабоалабеча.

Парте XXIV-ча съезда решенегІа 1974 шера декабре денз юха дІаэца йолаяьй хьалхагІа арахийца хиннача паччахьалкхен заемий облигацеш. 1974 — 1976 шерашка практически ерригаш а юха дІаийца яьлар 1947 шера ахчан реформа хиннача хана цул хьалхагІа арахийца мел хиннача заемий облигацеш хийца дІаенна хиннача 1948 шерарча 2-процентни заема облигацеш.

Соахка октябрь бетта хилар 1947 шера арахийца мехка халкъа боахам юхаметтаоттабаран дегІабоалабаран йолча Паччахьалкхен шоллагІча заема облигацеш юха дІаэцара йола хьалхара тираж. 1977 шера 12 октябре денз тиража юкъе яханза йола цу заема облигацеш ерригаш а шоай маьхагІа нахагара юха дІаэца бокъо еннай. Иштта, 1977 шера ерригa а юха дІаийцай Паччахьалкхен из заем а.

1977 шера 20 октябре Москве хилар 1948 шера арахийца СССР халкъа боахам юхаметтаоттабаран дегІабоалабаран йолча Паччахьалкхен кхоалагІча заема облигацеш юха дІаэцара йола хьалхара тираж. Цу тиража официальни таблица централъни газеташ тІа кепатеха араьннай 1977 шера 10 ноябре, хІаьта цу тиража юкъе яхача облигацеех доагІар 1977 шера 11 ноябре денз юха дІатела а доладаьд.

Ха кхо е шоай!

Вкладчика порученегІа

ХІара бетта сберегательни кассе ух баха нах квартирагІа, электрически сердалагІа, газагІа, телефонагІа, берий бешамегІеи яслегІеи, бераш музыкальни школашка деша доагІадарагІа доагІа а кхыча гІулакхегІа доагІа а ахча дІатела.

Кулг-кара дІателанза даргдоацаш дац цу гІулкахегІа дІатела ахча. Бахача наьха шоай ха кхое йиш я кара ахча дІатела дезаш йоаца расчеташ цар йой. Цу тайпара расчеташ республика сберегательни кассашка еш я. Вкладчика ший лицевой счет лелаеча сберегательни кассана поручени яла бокъо я ший счета тІара шийна даьча моллагІча тайпарча гІулакхагІа доагІа ахча учреждене, предприяте, организаце — из доагІаш барашка дІадохьийтилга.

Вкладчика бокъо я счета тІара хьайийца ахча цкъа дІахьожадайтара а дуккхача хана — квартале, шера е цоцаде аллалца дІахьежадайтара а сберегательни кассана из гІулакх дІатІадилла.

Нагахьа санна вкладчико иштта дІателаш дола ахча хувца ца луш цхьан боарамагІеи хьалххагІе оттаьча цхьан ханнеи (масала, телефонагІа, квартирагІа, берий бешамегІа, яслегІа) дІателаш дале дикагІа а аттагІа а да дуккхача ханна лаьрхІа сберегательни кассана поручени елча. Цу гІулакхо ахча дІадала мел эшача хана сберегательни кассе аха ца везаш мукъавоаккх саг—цо аьннача ханна сберегательни кассо цун счета тІара хьа а доаккхаш дахьийта деззача дІакхухьийтаргда ахча.

Иштта ахча дІатела йиш я квартира тоаярах, чуІеча цІеношка газ чуйилларах, чуІе кооперативни цІенош хьалдарах, кхыча гІулакхех а.

Кара ахча дІатела ца дезаш расчеташ яра эша бланкаш моллагІча сберегательни кассера хьаэца йиш я.

ЛОТЕРЕЯ БИЛЕТАШ ИЙДЕ!

АХЧАН-ХІАМАЙ ЛОТЕРЕЯ

Бахача наха чІоагІа лоархІаш я хан-ханнахьа арахецаш йола ахчан-хІамай лотерея. Лотерея билеташ ийцараштa нарех кхаж беча йоккха дега гІозале яь ца Іеш боккха халкъбоахама лоархІам болаш хІама а да из, хІана аьлча лотерейни билеташ дехка хьайийца ахча халкъа боахамгеи социально-культурни мероприятеш чакхъяхаргеи дІадохийташ доландаь.

Укх шера 613 эзар сома маьха лотерейни билеташ дехкад республике.

ШУ ЧАКХДАЛАЛЕХЬА КЕРДА ШУ ДЕЗДАРА ХЕТАЯЬЧА (КХЫ ТІА АРАХИЙЦАЧА) АХЧАН-ХІАМАЙ ЛОТЕРЕЯ ЦХЬАЬКХА ТИРАЖ ХУРГЬЯ 1977 ШЕРА 29 — 30 ДЕКАБРЕ ОРЕЛ ЯХАЧА ГОРОДЕ.

СИХАГІА ЭЦА АХЧАН-ХІАМАЙ ЛОТЕРЕЯ БИЛЕТАШ!

30 кепиг мах болча билетах кхаж беначун якха тарлу «Москвич», «Жигули» яха автомобилаш, мотоцикл, холодильник, кхыйола маьхе хІама, е ахчан кхаж ба тарлу.

Нохч-ГІалгІай республикански ГосТрудсберкассай управлени